

1

“อู๊ว...อู๊ว...”

เสียงเด็กแรกเกิดร้องไห้จ้า พร้อมกับ กับความรู้สึกเจ็บปวด รวดร้าวบรรเทาลง ทำให้อาชีพที่เพิ่งผ่านนาที่คลอตลูกน้อยถอนหายใจ หอบยกมือเช็ดเหงื่อเม็ดโตตามใบหน้าตนเอง สายตามองคนทำคลอด ตัดสายสะดือทารกตัวน้อย ก่อนจะส่งเสียงอ่อนล้าถามว่า

“ป้าข้า ผู้ชายหรือผู้หญิงจ๊ะ”

หญิงสูงวัยกว่าที่ถูกเรียกว่าป้าซำมีสีหน้าไม่ยินดีนัก เมื่อตอบว่า

“ผู้หญิง”

“ผู้หญิงหรือ” อาชีพพื้มพำเบาๆ อดผิดหวังนิดๆ ไม่ได้ แม่ลูกคนนี้จะ เป็นท้องที่สามแล้ว แต่นางก็ยังหวังจะได้ลูกชายมากกว่าลูกสาว เพราะการมีลูกชายมากๆ สำหรับคนจีนแล้วนับเป็นสิ่งที่ดี เป็นเกียรติภูมิ ของคนเป็นแม่ และถือว่าลูกชายเป็นสมบัติล้ำค่า

ป้าซำวางเด็กน้อยแรกเกิดที่ห่อด้วยผ้าเก่าๆ ลงข้างกายแม่ พลัง บอกว่า “เสร็จเรื่องแล้ว ข้าไปละนะ”

“จ๊ะ” อาชีพตอบด้วยน้ำเสียงเนือยๆ ไม่สดชื่นนักกับการเป็นแม่ ในครั้งนี้ “ขอบใจมากนะป้าซำที่มาช่วย อ้าวคงไม่มีอะไรตอบแทน นอกจาก ไข่แดงสักสี่ฟอง แล้วจะให้อาทิมเอาไปขอบคุณที่บ้าน”

“จ๊ะ” ป้าซำรับคำ แล้วเปิดประตูไม้ของบ้านดินหลังเล็กและเก่า

โทรมออกไป เดินไปตามตรอกแคบๆ ที่พื้นยังเป็นดิน บางช่วงดินก็แฉะ เพราะคนชักผ้าแทน้ำทิ้งออกมาจนดินกลายเป็นเลน ต้องเดินอย่างระมัดระวัง ไม่เช่นนั้นอาจลื่นหกล้มได้ ปากก็บ่นพึมพำ “ช่วยจริงๆ เป็นผู้หญิง อ้าวก็เลยได้ค่าเหนื่อยแค่ไข่สี่ฟอง นี่ถ้าเป็นผู้ชายอ้าวคงได้ไก่สักตัวสองตัวแน่ๆ”

ส่วนอาชีพที่เพิ่งผ่านการคลอตไปหมาดๆ นั้นน้ำตาซึม ทว่าไม่ได้ซึมเพราะซาบซึ้งกับการเป็นแม่ เพราะนางเป็นแม่มาแล้วสองครั้ง และสองครั้งนั้นก็ทำให้นางภูมิใจสมหวัง ผิดกับครั้งนี้ที่นางต้องผิดหวังที่ได้ลูกสาวแทนที่จะได้ลูกชายเพิ่มอีกสักคน นางรู้สึกเสียแรงที่อุตส่าห์อุ้มท้องมานานถึงเก้าเดือนเต็ม นางจึงนอนนิ่ง ไม่เอื้อมมือไปโอบกอดเด็กหญิงตัวน้อยข้างกายที่กำลังส่งเสียงร้องไห้จ้าอยู่

ทันใดนั้นประตูไม้ถูกผลักเปิดออก แล้วชายวัยเกือบสามสิบ แต่งกายซ่อมซ่อก็หอบตุ๋ใส่กับข้าวแห้งกระจุกกระจิกสำหรับเร่ขายเข้ามาในบ้าน เขาวางหาบลง ยึดทันทีเมื่อได้ยินเสียงเด็กกร้องไห้ และปราดมาที่ข้างเตียงเพื่อดูเด็กน้อย

“อาгим” อาชีวะเรียกเบาๆ

อาгимเป็นสามีของอาชีวะ และเป็นพ่อของเด็กหญิง

“อาตี๋หรืออาหมาย” อาгимถามอย่างตื่นเต้น

อาชีวะอึ้งไปนิดหนึ่ง ก่อนจะตอบเสียงแผ่ว “อาหมาย”

จบคำตอบนางคิดว่าจะเห็นท่าที่รังเกียจลูกสาวของผู้เป็นสามี แต่ผิดคาด อาгимอุ้มทารกน้อยขึ้นมาโอบกอดและปลอบโยนว่า “โอ๊ยไม่ต้องร้องไห้คนแก่ คนดีของพ่อ”

“ลื้อไม่โกรธอ้าวเธอ” อาชีวะถาม

“โกรธลื้อเรื่องอะไร” อาгимถามกลับ

“เรื่องที่อ้าวคลอตลูกเป็นผู้หญิงนะสิ” อาชีวะเอ่ยเสียงอ่อน นางไม่รู้หนังสือ ถูกฝังหัวด้วยความเชื่อที่ว่ามิลูกชายจึงจะดี ยิ่งมีมากก็ยิ่งดี

มีลูกสาวมีแต่ขาดทุน จึงไม่อยากได้ลูกสาวเลยแม้แต่คนเดียว

“จะผู้หญิงหรือผู้ชายก็ลูกเหมือนกัน อ้าวจะโกรธสื่อทำไม” อาภิรมตอบประสานมีการศึกษาพอสมควร น่าเสียดายที่เขาไม่มีเส้นสายจึงไม่ได้ทำงานที่ดีกว่าการเร่ขายข้าวต้มราคาถูก และกับข้าวจำพวกถั่วลันเตา หัวผักกาดดอง

“ขอบใจลื้มมากที่ไม่โกรธอ้าว” ว่าแล้วอาชีวะก็ร้องไห้ออกมาเสียงดัง

“ไม่ต้องร้องไห้ เรามาคิดกันดีกว่าว่าจะตั้งชื่อลูกว่าอะไรดี” อาภิรมเอ่ยเบนความสนใจของภรรยา

“ชื่อเหรอก ก็เรียกอาหมวยก็แล้วกัน” อาชีวะไม่ค่อยสนใจจะตั้งชื่อเสียงเรียงนามให้ลูกสาวสักเท่าไร

“ไม่ได้สิ เป็นลูกผู้หญิงก็ต้องชื่อเพราะๆ ถึงจะดูมีค่า”

“แล้วจะให้ชื่ออะไร” อาชีวะถาม

“เงี๊ยะ ลือว่าดีมัย” อาภิรมพูดชื่อที่เขาคิด แต่ยังถามความเห็นของภรรยา

“ชื่อสูงไปหรือเปล่า เดียวคนจะหมั่นไส้เอา” อาชีวะแย้ง

“ไม่เหรอก ดูหน้าลูกเราสิ ปากนิดจมูกหน้อย โตขึ้นจะต้องสวยเหมือนดอกกล้วยไม้ ให้ชื่อว่ากล้วยไม้หยกนะดีแล้ว”

“ถ้าลือว่าดี อ้าวก็ว่าดี” อาชีวะไม่แย้งอีก

อาภิรมเป็นคนขยัน เขาออกขายกับข้าวสำหรับข้าวต้มตั้งแต่ฟ้ายังไม่ทันสาง ร้องขายไปเรื่อยตามตรอกซอกซอย หาบภาชนะใส่กับข้าวที่ทำเป็นตุ้มไม้ใบย่อม ความหนักของตุ้มทำให้ไม้คานไหวยวดูเหมือนจะหักมีหักแหล่ กับข้าวที่ขายเป็นกับข้าวราคาถูกจำพวกถั่วลันเตา หัวผักกาดดองเค็ม เต้าหู้ยี้ มีแม้กระทั่งก้อนกรวดคั่วเกลือ ซึ่งเป็นของที่ขายดีที่สุดในอดีตได้เงินน้อยที่สุด บางวันเงินจากการขายกับข้าวยังแทบจะไม่พอซื้อข้าวสารกรอกหม้อสำหรับทำชีวิตที่มีเขา อาชีวะ ลูกชายคนโต

ลูกชายคนรอง และเมื่กล้วยไม้ลูกสาวคนเล็ก

ทว่าอีกไม่นานเมื่กล้วยไม้ก็จะได้เป็นลูกสาวคนเล็กอีกต่อไป เพราะ อาชีวกำลังท้องแก่ใกล้คลอดลูกคนที่สี่ ซึ่งจะเป็นชายหรือหญิงเขาก็ยังไม่รู้

อาгимเดินหาบตั้กับข้าวหนักอึ้งร้องขายกับข้าวมาเกือบชั่วโมงแล้ว แต่ยังไม่ขายอะไรได้เลย ทำให้เขารู้สึกท้อแท้และอดทวนคิดถึงความสุขสบายในวัยเด็กไม่ได้

จะว่าไปเขาเป็นลูกชายของเจ้าแม่เจ้าของร้านขายข้าวสารที่ใหญ่ที่สุดในตลาด แต่เขาเกิดจากเมียรอง มีพี่ชายอีกคนหนึ่งที่เกิดจากเมียใหญ่ของพ่อ แม่ทั้งพี่ชายและแม่ของเขาจะไม่ชอบอาгимนัก แต่เมื่ออยู่ต่อหน้าพ่อ ทั้งสองก็ไม่แสดงออกอย่างโจ่งแจ้ง อาгимจึงอยู่สุขสบายเป็นอาเลี่ยน้อย¹ พร้อมหน้าพร้อมตาพ่อแม่ ที่บ้านหลังใหญ่มีคนรับใช้หลายคน เรื่องกินอยู่ไม่ต้องพูดถึง เพราะอาหารที่เขากินนั้นเป็นอาหารชั้นดี ทั้งยังได้เรียนหนังสือในโรงเรียนอีกด้วย

พ่อบอกเขาว่า ‘เรียนเก่งๆ เรียนสูงๆ นะ ต่อไปจะได้เป็นเจ้าคนนายคน ส่วนร้านของเตี้ย เตี้ยจะยกให้พี่เขา เพราะพี่เขาเป็นลูกชายคนโต’

พอพี่ชายต่างมารดาของอาгимได้ยิน ก็รีบพูดออกตัวว่า ‘เตี้ยไม่ต้องเป็นห่วงหรอก อ้าวเป็นพี่ ยังไงอ้าวก็ต้องดูแลอาгим เพราะอาгимเป็นน้องชายคนเดียวของอ้าว’

พ่อยิ้มด้วยความยินดี ‘ดีแล้ว ลือสองคนเป็นพี่น้องกัน ต้องรักกันให้มากๆ’

แต่พอพ่อตายและแบ่งสมบัติ ปรากฏว่าพี่ชายได้ไปเกือบทุกอย่าง ทั้งร้านข้าวสาร ทั้งเงินสด และตัวเงินจำนวนมาก รวมถึงที่ไร่ที่นาส่วนใหญ่

¹ อาเลี่ยน้อย แปลว่า ลูกของเจ้าแม่

ด้วย เบ่งเพียงที่นาผืนเล็กๆ กับบ้านเก่าๆ หลังเล็กที่เคยให้คนยากจน
เช่าอยู่ให้แก่อาгимและแม่

แม่จึงต้องพาอาгимซึ่งขณะนั้นมีอายุเพียงสิบสองปีออกจากบ้าน
หลังใหญ่ที่เขาเกิดและอยู่มาตลอด มาอยู่ที่บ้านหลังเล็กและซ่อมซ่อ
หลังนี้

ถึงแม้ชีวิตความเป็นอยู่จะลำบากกว่าเก่ามาก แต่แม่ก็ไม่ยอม
สิ้นหวังเสียทีเดียว แม่บอกอาгимว่า ‘เรียนให้ดีนะ เรียนให้สูงๆ จะ
ได้เป็นเจ้าคนนายคนตามที่เตยต้องการ แล้วแม่เองจะได้มีหน้ามีตาให้
คนที่ไล่พวกเราออกจากบ้านดูบ้าง’

‘เรียนหนังสือต้องใช้เงินมากนะแม่ แล้วพวกเราจะเอาเงินมา
จากไหน’ อาгимถามมารดา

‘แม่จะขายที่นาของพวกเราเอาเงินมาให้ซื้อเรียน’

แม่จัดการอย่างที่พูด ทว่าเงินจากการขายที่นาก็น้อยเกินไป ไม่พอ
ส่งให้อาгимเรียนจบมหาวิทยาลัย เพียงชั้นมัธยม อาгимก็ต้องออกจาก
โรงเรียนแล้ว

อาгимเคยไปสมัครสอบแข่งขันเป็นเสมียนอำเภอ ชื่อของเขา
ติดหนึ่งในห้าคนที่สอบผ่าน เขาดีใจเป็นอย่างมาก

แต่แล้วความดีใจของเขาก็ถูกทำลายลง เมื่อที่ปรึกษานายอำเภอ
บอกผู้สอบผ่านทั้งห้าว่า ‘อำเภอของเราต้องการเสมียนเพียงคนเดียว
คนไหนเอาเงินค้ำประกันมาให้ก่อน ก็จะรับคนนั้นเป็นเสมียนอำเภอ’

ได้ฟังถึงกับอึ้ง เงินเหรอ...อาгимรู้ว่าเขาไม่มีทางหาเงินมาเป็น
เงินค้ำประกันตำแหน่งเสมียนอำเภอได้ เพราะเงินที่แม่ขายทองชิ้น
สุดท้ายของแม่ ก็กลายเป็นสินสอดสู่ขออาชีวะไปแล้ว

ตอนนี้เขาต้องเป็นคนหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวให้ได้

เขาไปสมัครงานหลายที่ แต่ก็ไม่ได้สักที่ เพราะไม่มีเงินค้ำประกัน
บางทีก็อะลุ่มอล่วยว่า

‘ไม่มีเงินค่าก็ไม่เป็นไร ไปให้พี่ชายลงซื้อค่าประกันมาก็พอ’
 อากิมได้แต่นั่งคอตก จนอาชีวะต้องถาม เมื่อรู้เรื่องนางก็ว่า
 ‘ทำไมลื้อไม่ไปหาเขาละ’
 ‘อ้าวไม่มีประโยชน์ ไปเขาก็ไม่ยอมลงซื้อให้ ข้าจะโดนเขาดูถูก
 เอาเปล่าๆ’

‘ลื้อไม่หันทำก็คิดไปเอง ลื้อลองไปดู เขาอาจไม่เป็นอย่างที่ลื้อ
 คิดก็ได้’ อาชีวะว่า

พออาชีวะว่าหลายครั้งเข้า อากิมก็บากหน้าไปหาพี่ชายต่างมารดา
 ซึ่งไม่มีที่ท่าว่ายินดีต้อนรับเขาเลย ไม่แม้แต่จะเรียกให้หนึ่ง คำแรกที่เขา
 ถามคือ

‘ลื้อมาหาอ้าวเรื่องอะไร’

‘อ้าวจะมาขอให้ลื้อช่วยลงซื้อค่าประกันการทำงานให้หน่อย ลื้อช่วย
 อ้าวหน่อยนะ’ อากิมเอ่ยเสียงนอบน้อมแกมขอร้อง

‘ลงซื้อ?’ พี่ชายต่างมารดาอึ้ง ‘อ้าวเรียนหนังสือไม่สูง ถือ
 พู่กันเขียนหนังสือมันหนักเกินไปสำหรับอ้าว ลื้อไปหาคนอื่นเถอะ’ พูด
 เสร็จเขาก็ลุกขึ้นเดินเข้าห้องด้านในไป

อากิมหน้าชาแล้วซำอีก ออกจากบ้านหลังใหญ่่นั้นมาพร้อมกับ
 สาบานในใจว่าจะไม่มาเหยียบที่นี่อีกตลอดชีวิต!

สุดท้ายอากิมก็ตัดสินใจขายกับข้าวราคาถูกที่คนจนเอาไว้กินกับ
 ข้าวต้ม เพราะใช้ทุนน้อยที่สุด

วันแรกที่เขาหาบของขาย เขาต้องกลักรถน้ำตาลงคอกไปหลาย
 ต่อหลายหน จากมือที่เคยจับแต่พู่กันเขียนตัวอักษรมาหาบคอนจนไหล่
 ข้าระบม แต่ชีวิตเกิดมาต้องสู้ อากิมจึงปล่อยให้หน้าตาละลลงคอก ไม่ให้ไหล
 ออกมาข้างนอกให้ใครเห็น

ส่วนแม่ของอากิมนั้นตายหลังจากได้เห็นหน้าหลานชายคนแรก
 ไม่ถึงเดือน นางพกพาเอาความไม่สมหวังไปสู่ปรโลกด้วย

อาгимหอบกับข้าวกลับมาบ้านเมื่อเวลาสาย พอวางหอบลง
 ในที่ประจำก็เข้าครัวไปตักข้าวต้มซึ่งมีน้ำมากกว่าเนื้อที่อาชีวเตรียมไว้ให้
 เป็นอาหารมื้อแรกของวันมานั่งกินอยู่ที่ลานบ้าน ขณะที่เขากำลังชด
 น้ำข้าว มื้อเล็กๆ ของเจ็กลั้งที่ตอนนี้อายุเพียงสองขวบครึ่งก็มาเกาะ
 ที่ตักแล้วมองเขาด้วยแววตาไร้เดียงสา เด็กหญิงสวมเสื้อผ้าเก่าๆ ที่เหลือ
 จากพี่ชายทั้งสองคน

“เตี้ยๆ”

อาгимล่าคอตบตัน กลืนน้ำข้าวไปแล้วคายเนื้อข้าวใส่มือป้อนให้
 ลูกสาวตัวน้อย เด็กหญิงกินข้าวคำนั้น เคี้ยวตุ้ยๆ อย่างมีความสุข

“เอาอีก” เด็กน้อยยังพูดไม่ชัดนัก

“หมดแล้ว” อาгимบอกลูกสาว พลังสุดลมหายใจเล็กๆ เพื่อ
 ครอบครัว เขาจะท้อแท้ไม่ได้ เขาлубศึระเด็กหญิงที่มีเส้นผมนุ่ม
 เส้นเล็กที่ถูกถักเป็นเปียเล็กๆ สองเส้น “อย่าดิ้นนะ เจ็กลั้ง”

เด็กหญิงไม่ได้ตอบ แต่มองผู้เป็นพ่อตาแป่ว

อาгимเตรียมจะไปขายของต่อ พลันได้ยินเสียงร้องไห้สะอื้นจาก
 ข้างในบ้าน จึงเดินไปตามเสียง เข้าไปในบ้านแล้วผลักประตูห้องนอน
 ก็เห็นอาชีวนั่งร้องไห้อยู่บนพื้นที่ปูด้วยผ้าห่มเก่าๆ ตอนนี้อาชีวนั้น
 เปื้อนน้ำคร่ำเต็มไปหมด มือของนางอุ้มร่างเล็กๆ ที่เพิ่งคลอดแต่ยังไม่
 ตัดสายสะดืออยู่

“ลือคลอดแล้วเหรือ” อาгимถาม เข้าไปช่วยรับร่างเล็กๆ นั้นมา
 คิดจะตัดสายสะดือให้ แต่พอรับมาเขาก็รู้ลึกลับปกติ “ลูกเรา...”

“ตายแล้ว” อาชีวนบอกพลังร้องไห้พลง “พอคลอดออกมาก็ไม่
 ร้องไห้ ไม่หายใจ”

อาгимอึ้ง...ห้องนี้ของอาชีวนะว่าแต่ยาบำรุงครรภ์เลย แม้แต่
 ข้าวต้มที่มีแต่น้ำมากกว่าเนื้อก็ไม่มิกินอิมล็กมือ แล้วเด็กในท้องจะรอดได้
 อย่างไร

นี่นับว่าโชคยังดีที่ได้เจอออกมา ถ้าเด็กค้างอยู่ในห้อง แม่แต่เอาชีวิตเองก็คงยากที่จะเอาชีวิตรอด

“อย่าร้องไห้ อาชีวะ” อาгимปลอบ “เขาไปดีแล้ว เราไม่ต้องเกิดมาอดอยากเหมือนพวกเรา” เขาพูดปลอบใจเมื่ยรักออกไปทั้งที่ใจของตัวเองก็แทบแตกสลาย

พอเด็กหญิงเง็ก齡อายุได้ห้าขวบ อาгимก็ล้มป่วยหนัก อาชีวะไปหาป่าช้าเพื่อขอยืมเงินไปซื้อยา ป่าช้าถอนหายใจเฮือกใหญ่

“ไม่ใช่อ้าวไม่ใช่หืม แต่อ้าวไม่มี พี่ชายอาгимก็ออกจะร่ำรวย ทำไมไม่ไปขอความช่วยเหลือจากเขาล่ะ”

“อาгимสั่งอ้าวไว้อย่างเด็ดขาดไม่ให้ไปบ้านนั้น ถ้าอ้าวไม่เชื่อ เขาจะเลิกกับอ้าว อ้าวเลยต้องมาหาป่าช้านี้แหละ น้า...ป่าช้า คิดว่าช่วยลูกนกลูกกาเถอะนะ อ้าวมีเงินแล้วจะรีบคืนทันที” อาชีวะขอร้องจนแทบจะลงไกราบกราน

ป่าช้าหนึ่งไปครู่หนึ่ง ก่อนจะเอ่ยอย่างนึกขึ้นได้ “อ้วนนี่ออกแล้วนะว่าลื้อจะหาเงินได้ยังไง”

“อ้าวจะหาเงินได้ยังไง ป่าช้ารีบบอกมาซิ” อาชีวะเอ่ยเสียงระรัว เพราะร้อนใจที่อาгимป่วยหนัก ถ้าไม่มีเงินซื้อยาซื้อข้าว ทั้งอาгимและลูกๆ อีกสามคนจะต้องอดตายอย่างแน่นอน

“เง็ก齡ไง” ป่าช้าเอ่ย

“เง็ก齡ทำไมเหรือ” อาชีวะยังไม่เข้าใจความหมายในคำพูดของอีกฝ่ายนัก

“ลื้อยอมขายเง็ก齡มัยล่ะ”

คำถามของป่าช้าทำให้อาชีวะถึงกับอึ้งไปเป็นครู่ ก่อนจะพิมพ์เบาๆ

“ขายลูกเหรือ”

“อาจจะดีกว่าอยู่กับลื้อก็ได้ บ้านนั้นเขาไม่มีลูกเลยอยากซื้อเด็ก เป็นลูกสักคนที่จริงเขาอยากได้ลูกชาย แต่อัวสงสารลื้อ อัวจะช่วยพูดให้เขารับซื้อเง็กลั้งไว้” ป้าชำพูดเอาบุญเอาคุณก่อนจะเร่ง “รีบๆ ตัดสินใจมา เตียวเขาไปซื้อเด็กคนอื่นเสียก่อน ที่นี้อัวก็ช่วยอะไรลื้อไม่ได้นะ”

อาชีวะเคยคิดว่าตนเองรักเง็กลั้งน้อยที่สุดในจำนวนลูกๆ ทั้งสาม แต่พอคิดว่าจะต้องขายเด็กหญิงไป นางก็รู้สึกเจ็บปวดเหมือนถูกใครเอามีดมารีดหัวใจ

แต่เพื่อสามีและลูกๆ ที่เหลือ นางจึงจำต้องพยักหน้าพร้อมกับพยายามเช็ดน้ำตาให้แห้ง

อาชีวะพาป้าชำมาที่บ้านซึ่งมีเง็กลั้งนั่งเล่นอยู่ที่ลานบ้านคนเดียว
ลูกชายทั้งสองของอาชีวะ คนโตสิบขวบ คนรองแปดขวบ ทั้งสองต่างไปรับจ้างเลี้ยงวัว

“เง็กลั้ง” อาชีวะเรียกลูกสาวคนเล็กเสียงอ่อนโยน

“ซา...แม่” เง็กลั้งขานรับและวิ่งมาหา พร้อมกับบอกว่า “เตียนอนหลับอยู่”

อาชีวะยิ้มผินๆ ก่อนจะบอกลูกสาวตัวน้อย “เรียกกยายชำเสียสิ”

“คะ ยายชำ” เด็กหญิงทักทายป้าชำด้วยกิริยามารยาทที่ดี เพราะได้รับการอบรมจากพ่อที่มีการศึกษามา “เชิญนั่งคะ”

“อ้อ ไม่เป็นไร” ป้าชำตอบเด็กหญิง “ยายจะมาพาหนูไปเที่ยว”

“ไปเที่ยวหรือ” เด็กหญิงหันไปมองมารดา

อาชีวะผินยิ้ม “แม่ก็ไปด้วยจะ”

“แล้วเตียล่ะ ใครจะดูเตีย” เด็กหญิงถาม

“พวกเราไปกันแปดเดียวเตียก็กลับมา” อาชีวะตอบลูกสาว พยายามไม่ให้หน้าตาไหลลงมาให้เด็กน้อยเห็น “รีบไปกันเถอะ”

เง็กลั้งเดินตามมารดา มือน้อยๆ กำมือมารดาที่งออย่างอบอุ่นใจ

แปลกใจเหมือนกันที่อยู่ๆ ก็จะได้ไปเที่ยว แต่สมองของเด็กเพียงห้าขวบ
ก็ไม่อาจคาดเดาถึงสิ่งผิดปกติได้มากนัก



2

บ้านที่ป่าช้าพาอาศัยและเง็กลั้งไปหานั่นอยู่หมู่บ้านถัดไป สำหรับผู้ใหญ่การเดินสองชั่วโมงกว่าไม่ถือว่าไกลนัก แต่สำหรับเง็กลั้งแล้ว นับว่าไกลที่สุดในชีวิต แต่เด็กหญิงก็ไม่มองเงแต่อย่างใดเพราะดีใจว่า แม่รัก และพาไปเที่ยวเป็นครั้งแรกในชีวิต

ป่าช้าพาสองแม่ลูกเข้าไปในเขตรั้วของบ้านหมู่สี่หลังที่ปลูกเรียงสองหันหน้าเข้าหากันและใช้รั้วเดียวกันเป็นรั้วที่ก่อด้วยก้อนอิฐ แล้วไปเคาะประตูบ้านหลังในสุด

“อาเง็กอยู่หรือเปล่า”

“อยู่” เสียงผู้หญิงขานมาจากด้านใน ฟังแค่เสียงเง็กลั้งก็ยั้งรู้สึกกลัว เพราะเสียงของนางทั้งดุและห้วน

เพียงครู่เดียวประตูก็เปิดออก คนเปิดเป็นหญิงร่างสูง โครงร่างใหญ่ ถึงจะไม่อ้วนแต่ก็ดูไม่บอบบางเหมือนอาชีวะ ดวงตาของนางเหลือบมองป่าช้า แล้วแลเลยมาที่อาชีวะกับเง็กลั้ง ก่อนจะถามว่า

“ป่าช้าพาใครมานะ”

“เข้าไปคุยกันในบ้านดีกว่า อาเง็ก” ป่าช้าเอ่ยอย่างคุ้นเคยกับผู้หญิงที่ชื่ออาเง็กมากพอสมควร

“ก็ได้ เข้ามาสิ” อาเง็กเปิดประตูกว้าง แล้วนำผู้มาเยือนเข้าไปในห้องโถงซึ่งเป็นห้องแรกของบ้าน ที่ห้องโถงมีโต๊ะรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า

มีแก้อ้อไม้ทรงสี่เหลี่ยมอยู่สี่ตัว ตัวหนึ่งมีผู้ขายรูปร่างลั่นทนต์ดึมน้ำชา
อยู่

พอป่าช้าเห็นเขาก็ทักว่า “อ้าว อาซึ่งอยู่บ้านเธอ”

ชายคนนั้นพยักหน้ารับคำว่า “ครับ ป้าช้าเชิญนั่งดื่มน้ำชากันก่อน
แล้ว เอะ...” เขามองมาที่อาซึ่งกับเด็กหญิง

ป่าช้าเข้าใจว่าอาซึ่งหมายถึงว่าอาซึ่งกับเด็กหญิงเป็นใคร

นางจึงรีบแนะนำให้อาซึ่งกับอาซึ่งรู้จัก “นี่คืออาซึ่ง และเง็ก
ลูกสาวของอาซึ่ง”

จากนั้นจึงหันมาทางอาซึ่งพร้อมพูดว่า “คนนี่คืออาเง็ก นั่นคืออาซึ่ง
สามีของอาเง็ก พวกเขายากมีลูกสักคน”

อาซึ่งฟังแล้วใจหาย ก็ลงบอกเด็กหญิงว่า “เง็กถึงเรียกคุณลุง
คุณป้าสิ”

“คะ คุณลุง คุณป้า” เด็กหญิงทำตามคำบอกของมารดาอย่างว่า
ง่าย พร้อมย่อกายเล็กน้อยถึงถอนสายบัวกลายๆ ตามที่บิดาเคยสอน
มารยาทในการเคารพผู้ใหญ่ให้

“เด็กดีๆ” อาซึ่งพยักหน้าเพราะรู้สึกเอ็นดูเด็กหญิงขึ้นมาทันที

แต่อาเง็กไม่เอ่ยว่าอะไร นางมีสีหน้าเรียบเฉย หันไปทางหญิงชรา
อย่างรู้เจตนาว่าป่าช้าจะพาเด็กหญิงมาขายให้เป็นลูกของนาง จึงเอ่ยว่า

“อ้าวอยากได้ลูกชายมากกว่า”

“แต่ลูกสาวก็ดีนะอาเง็ก ช่วยงานบ้านงานเรือนได้” ป้าช้ารีบบอก
คุณประโยชน์ของสินค้าที่นางนำมาเสนอทันควัน

อาซึ่งรู้สึกยกอกในหัวอกจนริมฝีปากสั่น

“ลูกสาวก็ดีนะ” อาซึ่งพูดขึ้น แต่ยังไม่ทันจบประโยคก็สบเข้า
กับสายตาของอาเง็กที่หันมาถลึงจ้องทันควัน เขาจึงเสียบปากในทันใด

“เด็กเล็กขนาดนี้จะช่วยทำงานอะไรได้” อาเง็กเอ่ยกับป่าช้า

“เหม เลี้ยงอีกปีสองปีก็ช่วยงานได้แล้ว ถึงตอนนั้นอาเง็กถือ

ก็สบาย ได้นั่งๆ นอนๆ เป็นคุณนาย ตอนนี้ก็สอนงานเด็กไปพลางๆ ก่อนสิ” ป้าซำรีบแนะนำ

ขณะที่อาเ้งกำลังซึ้งใจอยู่ อาอิงก็พูดขึ้นอย่างเกรงๆ ว่า “อ้าวชอบเด็กคนนี้”

เพื่อให้การตัดสินใจของอาเ้งมาอยู่ข้างตกลง ป้าซำจับมือนางจูงไปมุมหนึ่งของห้องที่ห่างจากอาชีว์และเ้งลั้ง แล้วกระซิบที่หูว่า

“ถ้าเด็กโตขึ้นแล้วลื้มไม่ชอบ ก็ขายต่อไปเป็นเมียหน่อยเถ่าแก่คนไหนก็ได้ นี่ ได้กำไรเห็นๆ” ก่อนจะจูงมืออาเ้งกลับมาที่เดิม แล้วเอ่ยต่อว่า

“พ่อของอาหมาย² นี่ก็กำลังป่วยอยู่ จะต้องใช้เงิน อาเ้ง ลีอกี้ก็กะว่าช่วยเหลือคนกำลังลำบากก็แล้วกัน”

เ้งลั้งฟังผู้ใหญ่พูดคุยกัน เด็กหญิงไม่ค่อยเข้าใจนัก แต่ก็ยืนฟังเงียบๆ ไม่สอดปากถาม เพราะพ่อสอนไว้ว่าเวลาผู้ใหญ่คุยกัน เป็นเด็กเป็นเล็กอย่าพูดสอดแทรก เพราะเสียมารยาท

“เออละๆ” อาเ้งพยักหน้า “แล้วจะเอาเท่าไร”

“ยี่สิบเหรียญ” ป้าซำตั้งราคาให้เสร็จสรรพ

“แพงไป อ้าวให้สิบสองเหรียญ เอาก็เอา ไม่เอาก็ไม่ต้องเอา” อาเ้งยืนคำขาด เพราะใจจริงนางไม่ค่อยอยากได้เด็กหญิงสักเท่าไรนัก

“ว่ายังไม้อาชีว์” ป้าซำหันมาถามมารดาของเ้งลั้ง

ใจจริงอาชีว์ไม่อยากจะขายลูกเลย แต่ด้วยความจำเป็น แม้จะรู้สึกกระดากปากกระดากใจ นางก็ต้องฝืนใจออกปากว่า “ขอเพิ่มอีกสักหน่อยเถิด”

“ไม่ได้ อ้าวให้ได้แค่นี้ จะเอาหรือไม่เอา” เสียงอาเ้งที่หัวนอยู่แล้วยิ่งหัวนกว่าเดิมจนเหมือนกับตวาด

² อาหมาย คือคำเรียกเด็กผู้หญิง

“เอาน่า ให้ลืมหำเหรีญก็แล้วกัน” อาฮึงแทรกขึ้น

“ใครให้ลื้อออกความเห็น” อาเง็กหันไปแหงใส่สามี

อาฮึงมองอาฮิวที่ลอบเช็ดน้ำตาครั้งแล้วครั้งเล่าอย่างสังเวชใจ
แล้วก็บอกกับภรรยาว่า “นา อาเง็ก พ่อของอาหมายไม่สบายอยู่ เราช่วย
ได้ก็ช่วยๆ กันไป”

“เออๆ ลื้อมันคนใจบุญ” อาเง็กประชดสามี แล้วหันมาทางอาฮิว
ถามว่า “ว่ายังไง ถ้าเอามากกว่านี้ อ้าวก็ไม่เอาแล้วนะ”

อาฮิวใช้มือปาดเช็ดน้ำตาที่แก้มอีกครั้ง ก่อนจะตอบว่า “ค่ะๆ
ตกลง”

อาเง็กจึงหันไปทางสามี “ลื้อพาอาหมายออกไปเก็บผักให้หน่อย
ลึ”

อาฮึงพยักหน้าอย่างเข้าใจ อาเง็กจะจ่ายเงิน แล้วให้แม่เด็กลอบ
กลับไประหว่างที่เด็กไปเก็บผัก จึงลุกขึ้นเดินไปจูงมือเง็กถึงชานาว่า

“พวกเราไปเก็บผักกันเถอะ ผักกำลังงาม จะได้เอาไปฝากพ่อไง”

เง็กถึงขึ้นตัวเล็กน้อย เงยหน้าขึ้นมองแม่ อาฮิวจึงต้องฝืนใจหลอก
ลูกว่า

“ไปช่วยคุณลุงเก็บผักไปฝากเตี่ยลึลูก”

“ค่ะ” เด็กหญิงรับคำ แล้วเดินตามแรงจูงของอาฮึงไปยังสวนผัก
หลังบ้าน

พอเด็กหญิงไปลับตา อาเง็กก็ไปหยิบเงินในหีบนอนออกมาให้
อาฮิว เหรีญเงินอยู่ในถุงผ้าใบเล็กๆ และบอกกับอาฮิวว่า “นับเงิน
เสียลึ”

“ไม่ต้องก็ได้” อาฮิวเอ่ยเสียงเบาอย่างปวดร้าวหัวใจ

“ไม่ได้ ต้องนับกันต่อหน้า จะได้ไม่มาว่าอ้าวให้เงินขาดไปที่หลัง”

อาเง็กบอกอย่างคนค้าขายเป็น

อาฮิวจึงเปิดถุงเหรีญออกมานับ ซึ่งเป็นจำนวนเงินลืมหำเหรีญ

ครบตามจำนวนที่อาฮึงส่งสารเพิ่มให้ พอนับเสร็จอาเง็กก็ถามทันทีว่า

“ครบมั๊ย”

“ครบค่ะ” อาฮิวตอบเสียงลั่นเบา

“ถ้านั้นก็กลับกันได้แล้ว เดี่ยวเด็กกลับมาจะร้องให้ตาม แล้ว
อ้าวจะรำคาญดีเอา” อาเง็กเอ่ย

“อ้าวไม่เคยตีสูก แล้วเง็กลั้งก็เป็นเด็กเรียบร้อย มีอะไรค่อยพูด
ค่อยจา เง็กลั้งก็จะเชื่อฟัง” อาฮิวบอกเสียงลั่น

อาเง็กทำสีหน้ารำคาญ “ตอนนี้อาหมวยไม่ใช่ลูกลื้อแล้ว ลื้อขาย
ให้อ้าว คนที่เป็นแม่อาหมวยคืออ้าว อ้าวจะสั่งสอนตามวิธีของอ้าว อ้อ...อ้าว
ชื่ออาเง็ก อาหมวยจะมีชื่อเง็กด้วยไม่ได้ อ้าวจะให้อาหมวยชื่ออาลั้งเลยๆ”

อาฮิวออกจากบ้านอาเง็กมาอย่างคนใจลอย ใจคอไม่อยู่กับเนื้อ

กับตัว จึงไม่ได้ฟังที่ป้าชำพูดจาอ้อมค้อมขอส่วนแบ่งจากเงินที่อาฮิว
ขายลูกมา จนป้าชำไม่พอใจ ดึงแขนอาฮิวให้หยุดเดินพลางถามว่า

“จะรีบเดินไปไหนกัน”

อาฮิวที่เดินไปน้ำตาตกไปตอบซ้อๆ ว่า “อ้าวจะรีบไปซื้อยาให้อากิม”
ก่อนจะเอ่ยต่ออย่างกังวลว่า “นี่ถ้าอากิมรู้ว่าอ้าวพาเง็กลั้งไปขาย เขาคง
จะเสียใจมาก เพราะเขารักลูกคนนี้นี่มาก ขนาดอ้าวรักเง็กลั้งน้อยกว่า
ลูกคนอื่นๆ อ้วยยังเสียใจปวดใจขนาดนี้”

“อ้าวไม่ได้ต้องการฟังลื้อพูดพร่ำรำพัน อ้าวเหนื่อยพาลื้อไปขายลูก
แล้วลื้อจะให้ค่าเหนื่อยอ้าวเท่าไร” ป้าชำพูดทวนตรงๆ

เมื่อได้ยินชัดถนัดหู อาฮิวถึงกับอึ้ง

“ป้าชำไม่ได้ช่วยอ้าวเปล่าๆ หรือหรือ”

“บ้าเหอ ใครเขาทำงานเปล่าๆ กันล่ะ” ป้าชำเอ่ยเสียงสูง

“ป้าชำก็รู้ว่าตอนนี้ครอบครัวอ้าวลำบากมาก เงินที่ขายเง็กลั้งยัง
ไม่รู้ว่าจะใช้เป็นค่ายาอากิมพอหรือเปล่า”

อาชีวะเอ๋ยยังไม่ทันจบ...ป้าซำก็แทรกกว่า

“เรื่องนั้นอ้าวไม่รับรู้ รู้แต่ว่าอ้าวพาไปขายลูก เดินจนรองเท้าสึก
อ้าวก็ต้องได้ค่าเหนื่อยบ้าง ลือว่าจริงมั๊ย” เสียงป้าซำเอาเรื่อง

อาชีวะพยักหน้าจำยอม “อ้าวแบ่งให้ป้าซำก็ได้”

“เท่าไร”

“หนึ่งเหรียญ”

“หนึ่งเหรียญ!” ป้าซำทวนคำ ก่อนจะพริ้งพริ้วคำพูดออกมาว่า
“ลือได้ตั้งสิบห้าเหรียญ ให้อ้าวเพียงหนึ่งเหรียญ มันไม่เอาเปรียบกันเกินไป
หรือ กว่าขายยาอหมวได้ อ้าวต้องเสียน้ำลายเกลี้ยกล่อมไปเท่าไร
ลือนี้ไม่ลำนึกบุญคุณของอ้าวบ้างเลยหรือ”

เสียงป้าซำยังพูดยืงดัง คนที่เดินผ่านไปมาเริ่มหันมามอง เพราะ
ตรงนั้นใกล้กับย่านตลาด เป็นถนนที่มีคนพลุกพล่านพอสมควร
แม้ว่าตลาดจะวายแล้วก็ตาม

“เบาๆ หน่อยป้าซำ” อาชีวะพยายามพูดให้อีกฝ่ายเบาเสียงลง
แต่ป้าซำกลับไม่สนใจ ยิ่งส่งเสียงดังขึ้นกว่าเดิม

“ว่าไง ลือจะให้อ้าวเท่าไร”

“แล้วป้าซำจะเอาเท่าไร” อาชีวะหลุดปากเพราะความอึดอัดใจ
จึงกลายเป็นโอกาสให้ป้าซำเรียกร้อง

“ห้าเหรียญ”

“ห้าเหรียญ!” อาชีวะร้องอย่างตกใจ

“นี่ยังดีที่อ้าวไม่เรียกครึ่งๆ กับลือนะ” ป้าซำพูดด้วยน้ำเสียงทวง
บุญคุณ

อาชีวะนิ่งซึ้งไปครู่ก่อนจะบอกว่า “ป้าซำ อ้าวให้มากขนาดนั้นไม่ได้
อย่างมากที่สุดให้ได้แค่สามเหรียญ ป้าซำก็รู้เนิ่นานว่าครอบครัวอ้าวลำบาก
อาทิมก็ไม่สบาย ลูกๆ อ้าวก็ยังเล็ก เห็นใจอ้าวหน่อยเถอะนะป้า”

“อ้าวรู้ว่าลูกๆ ลือไม่รับจ้างเลี้ยงวัว” ป้าซำเอ่ยอย่างคนหูไวตาไว

“ก็แค่ได้ข้าวกินวันละมือสองมือ ยังไม่พออืมท้องเลย” อาชีวะบอกตามความเป็นจริง “แต่อ้าวก็คิดว่ายังดีกว่ามาอดด้วยกันทั้งหมด”

“นั่นมันเรื่องของลือ” ป้าชำโบกมือ “อ้าวจะเอาหัวเหรีญ”

“อ้าวให้ได้แค่สามเหรีญ” อาชีวะว่าแล้วล้วงมือเข้ากระเป๋าค่อยๆ หยิบเงินออกจากถุงเงินมาสามเหรีญ ไม่กล้าล้วงเงินทั้งหมดออกมา เพราะเกรงอีกฝ่ายจะชิงไปจากมือ “เอ้า อ้าวให้สามเหรีญ ป้าชำจะเอาหรือไม่ก็ตามใจ”

“เอามา” ป้าชำกระซอกเงินไปจากมืออาชีวะ แล้วรีบเดินออกห่าง ก่อนจะหันมาด่าเสียงดัง “อีคนงก อีคนขายลูกกิน ขอให้ช่วยๆ ไม่เจริญหรอก” ด่าเสร็จก็รีบจ้ำอ้าวจากไป เพราะจะอย่างไรอาชีวะก็ยังสาว แม้จะร่างเล็กบาง แต่ถ้าโกรธมากๆ ก็อาจจะทำร้ายนางเอาได้

อาชีวะโกรธจนพูดไม่ออก ยิ่งสับสนกับสายตาของคนรอบข้างที่มองมา นางก็ยิ่งอับอาย รีบก้มหน้าก้มตาเดินไปยังร้านขายยา

อาชีวะซื้อยาสำหรับอาгимและซื้อข้าวสารหนึ่งถุงแล้วกลับบ้านไปต้มยา ต้มข้าวต้ม พอทำเสร็จ อาชีวะก็ยกข้าวต้มไปให้สามีในห้อง

“อาгим ลือลูกขึ้นมากินข้าวต้มสักหน่อยก่อนเถอะ” นางประคองสามีที่ฝ่ายผอมแถมจะเหลือแต่หนังติดกระดูกให้นั่งพิงหัวเตียง แล้วตักข้าวต้มด้วยช้อนกระเบื้อง เป่าให้เย็น แล้วป้อนอีกฝ่าย อาгимกินไปได้สองสามคำก็นึกอะใจ ถามว่า

“ทำไมข้าวต้มวันนี้ถึงมีเนื้อข้าวมากกว่าน้ำ”

“อ้าวซื้อข้าวสารมา” อาชีวะตอบไม่เต็มเสียงนัก

“ลือไปเอาเงินที่ไหนมาซื้อข้าวสาร” อาгимถามพลางไถ่โลกๆ

อาชีวะได้แต่นิ่ง ไม่รู้จะตอบสามีว่าอย่างไรดี อาгимรู้สึกถึงความผิดปกติจึงถามว่า

“เง็กนั่งอยู่ไหน อ้าวไม่เห็นอาหมายตั้งแต่เช้าแล้ว ลือไปเรียกเง็กนั่งมาหาอ้าวหน่อย”

พอจบคำพูดของสามี อาชีวก็นั่งซามข้าวต้มลงบนโต๊ะไม้ตัว
ไม้ใหญ่หนักที่หัวเตียงแล้วยกสองมือปิดหน้าร้องไห้โฮ

ฝ่ายอาภิรมองภรรยาด้วยความมุงนง พลังถามว่า

“อาชีวะ ลือเป็นอะไรไปนะ”

อาชีวะเอาแต่ร้องไห้ จนผู้เป็นสามีสังหรณ์ใจว่าจะต้องเกิดเรื่อง
ไม่ดีขึ้นกับลูกสาวคนเล็กอย่างแน่นอน จึงถามเสียงดังเท่าที่จะดังได้ว่า

“เง็กลึงเป็นอะไรไปหรือ”

อาชีวะสะอึกสะอื้นตอบว่า

“เง็กลึงไม่ได้เป็นอะไร”

“แล้วทำไมลือไม่ไปเรียกเง็กลึงมาหาอี๊ว” อาภิรมถามด้วยน้ำเสียง
อ่อนล้า เพราะไอจนหมดเรี่ยวหมดแรง

“อี๊วเรียกเง็กลึงมาได้” อาชีวะสายหน้า น้ำตาไหลเป็นทาง หยด
ลงบนพื้นจนเปียกเป็นหย่อมๆ

“ทำไมล่ะ”

“เอ่อ...เพราะว่า...” อาชีวะพูดไม่ออก ได้แต่ร้องไห้อย่างอัดอั้น
ตันใจอยู่ครู่ใหญ่

อาภิรมองภรรยา แล้วเอ่ยว่า “อี๊วจะไปหาเง็กลึงเอง” แล้วพยายาม
จะลุกจากเตียงนอนอย่างทุลักทุเล

อาชีวะพยายามจับตัวสามีให้นอนลงตามเดิม พลังพูดว่า “อาภิรม
ลืออย่าทำอย่างนี้ เดี่ยวหกล้มไปจะลำบาก”

“งั้นลือก็ต้องบอกอี๊วสิว่าเง็กลึงอยู่ไหน” อาภิรมยื่นคำขาด

“ได้ๆ” อาชีวะรับปากกระแรว อาภิรมจึงยอมนอนลง ไม่ได้ร่นจะลุก
ขึ้นอีก

อาชีวะมองสบตาสามี แล้วคุกเข่าลงข้างเตียงเอ่ยเสียงอ่อย “อาภิรม
อี๊วขอโทษ”

“ลือมาขอโทษอี๊วเรื่องอะไร” อาภิรมถาม ยิงรู้สึกไม่สบายใจ

หนักขึ้น

“เอ่อ...อ้าว...” อาชีวะพยายามรวบรวมความกล้ากว่าจะพูดออกมา
ได้ว่า “อ้าวชายเง็กลั้งไปแล้ว”

“อะไรนะ!” อากิมีอุทานเสียงหลง แล้วมองข้ามข้าวต้ม ชี้นิ้วสัน
ระริกไปที่ชาม “ลื้อชายเง็กลั้ง เอาเงินมาซื้อข้าวให้อ้าวกินเหร่อ”

อาชีวะเอาแต่ร้องไห้ ไม่ตอบรับหรือปฏิเสธ แต่รูปการณ์ก็ทำให้
อากิมีรู้ว่านั่นคือการยอมรับสารภาพว่าใช่

อากิมีสายหน้า น้ำตาไหลจากดวงตาที่อ่อนล้าเป็นสาย

“อ้าวขอโทษ” อาชีวะเอ่ยปนสะอื้น

“ลื้อไม่ต้องขอโทษเหรอก” อากิมีเอ่ยเสียงอ่อนเหมือนกัน “อ้าว
ผิดเองที่ไม่มีความสามารถหาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ลื้อกับลูกๆ ต้อง
ลำบาก แต่อ้าวก็กินข้าวที่ใช้เงินที่ขายลูกซื้อมาไม่ลง!”



3

เง็กลั้งโอบผักกาดขาวต้นใหญ่สองต้นด้วยความทะนุถนอม
คิดในใจตามประสาเด็กว่า วันนี้คงจะได้กินผักผักกาดขาวกับข้าวต้ม
ซึ่งต้องอร่อยกว่ากับข้าวมือที่ผ่านๆ มาเป็นแน่ แต่พอก้าวเข้าไปในบ้าน
ที่คิดว่าแม่รออยู่ก็พบแต่ความว่างเปล่า แม่กับยายชำไม้อยู่แล้ว มีแต่
ป้าเง็กที่เพิ่งจะรู้จักกันนั่งอยู่ที่เก้าอี้ข้างโต๊ะไม้คนเดียว

เด็กหญิงใจหายวูบ ปล่อยมือจากผักที่กำลังโอบอยู่ ผักกาดขาว
สองต้นจึงหล่นลงสู่พื้น แล้ววิ่งกลาเข้าไปในบ้านร้องหาวว่า

“แม่ แม่อยู่ไหน”

“เขากลับไปแล้ว” ป้าเง็กตอบน้ำเสียงเย็นชา

“แม่...” เด็กหญิงร้องไห้โฮ “เง็กลั้งจะหาแม่” ว่าแล้วหันกายวิ่งไป
ทางประตูซึ่งลู่ฮึงยืนอยู่

เขาจับต้นแขนของเด็กหญิงไว้ พยายามยื้อตัวลงมาโอบร่างน้อยๆ
“ไม่ต้องร้องไห้ อยู่กับลุงกับป้านะ จะได้กินข้าวกับผักอร่อยๆ ใจ” แล้วอุ้ม
ร่างเด็กหญิงลุกขึ้นยืน

“ไม่ เง็กลั้งจะหาแม่” เด็กหญิงร้องไห้พลาพุดพลา ร่างเล็กๆ ดิ้น
ขลุกขลักเพื่อให้หลุดจากการอุ้ม แต่ก็ไม่เป็นผล เพราะกำลังต่างกันมาก

“น่ารำคาญ” ป้าเง็กเอ่ยขึ้น “แกรู้ไว้ด้วยนะว่าเขาขายแกให้อ้วแล้ว
นับแต่นี้ไปเขาไม่ใช่แม่ของแก อ้วต่างหากที่เป็นแม่ของแก หยุดร้องไห้

นำรำคาญซะที ไม่งั้นอ้าวจะตีแกด้วยไม้เรียว เอาให้ลายทั้งตัวเลย” ว่า
แล้วนางก็หยิบไม้เรียวที่เตรียมตั้งแต่ตอนที่สามีพาเด็กหญิงไปเก็บผัก
มาถือไว้ หวังจะชูให้เด็กกลัวและเสีย

แต่เด็กหญิงยังคงร้องไห้ไม่ยอมหยุด

อาเณ็กจึงสั่งสามี “อาฮึง วางมันลง”

อาฮึงรู้ว่าภรรยาจะตีเด็กก็ห้ามว่า “ไม่เอาหน้าอาเณ็ก เดี่ยวเด็กก็
หยุดเอง”

“อ้าวไม่ชอบให้มันขัดคำสั่งอ้าวตั้งแต่แรกยังงี้” เสียงอาเณ็กหัวนจัด
“วางมันลงเดี๋ยวนี้อาฮึง”

“เอาน่า ใจเย็นๆ หน้าเณ็ก” อาฮึงพยายามช่วยเด็กหญิง

“วางมันลง!”

อาเณ็กแหงสไต้ดั่งลั่นจนอาฮึงสะดุ้ง มองตารรยาก็รู้ว่านางกำลัง
โกรธจัด เขาจึงไม่กล้าขัด วางร่างในอ้อมแขนลงยืนกับพื้น ทันทิที่เณ็กสั่ง
ลงมายน อาเณ็กก็ใช้มือซ้ายจับต้นแขนของเด็กหญิงเอาไว้มั่น ใช้มือขวา
หวดไม้เรียวไปที่ร่างน้อยๆ อย่างแรงแบบไม่นับ พलगออกคำสั่ง “เสีย
เดี๋ยวนี้ละ”

เณ็กสั่งถูกตีเจ็บก็ยิ่งร้องไห้ พอได้ยินเสียงเด็กร้องดังกว่าเก่า
อาเณ็กก็ยิ่งเดือดดาล ตีนักยิ่งขึ้น

อาฮึงได้แต่ยืนมองตาปริบๆ ไม่กล้าห้ามปรามภรรยา เพราะรู้ว่า
นางเป็นคนแข็ง ยิ่งห้ามก็เหมือนยิ่งยุ จึงบอกเณ็กถึงแทน

“อาหมวย รีบบอกเร็วว่าไม่กล้าแล้ว”

เณ็กสั่งเจ็บไปทั้งตัว เด็กน้อยไรที่พึ่ง ได้ยินประโยคนั้นก็วอน
ขอความเมตตา

“หนูไม่กล้าแล้วๆ”

อาเณ็กจึงหยุดตี นางเห็นเด็กยังร้องไห้เบาๆ ก็รำคาญ ตวาดว่า

“หยุดร้องไห้เดี๋ยวนี้ละ”

เง็กลั้งพยายามกลั่นสะอื้น เหลือเพียงเสียงฮือๆ เบาๆ ในลำคอ
“นับจากนี้ฮือคือแม่ลื้อ เข้าใจไหม”

เด็กน้อยยังคงพยายามกลั่นสะอื้นอยู่ จึงตอบไม่ทันใจนาง อาเง็ก
ขัดใจก็หวดไม้เรียวขวบเข้าให้อีกที อาฮึงสงสารเด็กจับใจ จึงรีบยื่นแขน
ไปรับไม้เรียวแทน เสียงไม้เรียวกระทบแขนอาฮึงดังเพียะ ปราภฏร่อย
แดงเป็นเส้นที่แขนซึ่งเขาพับแขนเสื้อขึ้น เขาเป็นผู้ใหญ่เนื้อหนังหนา
กว่าเด็กหญิงมากมายหลายเท่ายังรู้สึกเจ็บเส็บ แล้วเด็กตัวเล็กแค่นี้
จะเจ็บปวดมากกว่าเขาขนาดไหน อาฮึงรีบแก้ไขสถานการณ์ด้วยการ
โอบร่างเด็กหญิงเอาไว้แล้วบอกว่า

“อาหมวย รีบตอบไปสิว่าเข้าใจแล้ว”

เง็กลั้งแม่อายุยังน้อย ไม่ค่อยเข้าใจผู้ใหญ่มากนัก แต่ก็พอจะ
เข้าใจสถานการณ์ของตนเองในเวลานี้ว่า อยู่ในอำนาจของป้าเง็ก ถ้า
ทำไม่ถูกใจ นางก็จะตีเอาเจ็บๆ และลงสิ่งที่คุณใจดีกว่าก็กลัวป้าเง็กเช่นกัน
จึงพยายามเอ่ยตามคำแนะนำของคุณฮึง

“หนู...อะ...เข้าใจ...แล้ว”

“ดี”

อาฮึงเอ่ยขึ้นเพื่อจะตัดปัญหา แต่อาเง็กยังไม่พอใจแค่นั้น นาง
มีความคิดว่าจะต้องกำราบให้เด็กอยู่ในโอวาทตั้งแต่แรก เด็กจะได้
ไม่ดื้อดึงเอาแต่ใจภายหลัง นางจึงถามเด็กหญิงต่อไปว่า “ลื้อเข้าใจว่า
ยังงืงหา”

เง็กลั้งตอบไม่ถูก เพราะเกินกว่าที่สมองอายุเยาว์เพียงแค่นี้จะคิด
หาคำตอบออกมาได้ และยิ่งกลัวว่าถ้าตอบไม่ถูกใจ ตัวเองก็จะถูกตีอีก

“ว่า...ว่า...ว่า...”

“ว่าอะไรหา”

อาเง็กกระซอกเสียงอย่างรำคาญ เด็กหญิงสะดุ้งเฮือก แต่ก็ตอบ
อะไรไม่ได้

“อาหมายจะบอกว่าจะซื้อฟาง ไม่ดีอ่ะไม่ชน” อาฮึงรีบตอบแทน
 “อ้าวไม่ได้ถามลื้อ” อาเง็กค้อนสามมี

อาฮึงใช้มือเขย่าร่างเล็กๆ เบาๆ เป็นการเตือนให้เง็กลั้งหยุด แต่เด็กหญิงไม่เข้าใจ เพราะเป็นเด็กซื่อจึงได้แต่ยืนนิ่งอึ้ง จนอาเง็กเงื้อไม้ขึ้นจะตีอีก อาฮึงจึงรีบลุกขึ้นจับมือภรรยาไว้แล้วร้องห้าม “ไม่เอาหน้าอาเง็กเด็กยังเล็กเกินไป ไม่ค่อยเข้าใจอะไรที่ผู้ใหญ่พูดหรอก ค่อยๆ ลังค่อยๆ สอนไปดีกว่า ดีมากๆ เดี่ยวไม่สบายไปก็ลำบากลื้อเปล่าๆ”

อาเง็กเห็นด้วยกับคำพูดประโยคหลังของสามมี นางจึงถอนหายใจเฮือก ทั้งไม่เรียวเสียว แล้วนั่งลงที่เก้าอี้ตัวเดิม ลังเด็กหญิงว่า

“อาลั้ง คุณเข่าลง”

เง็กลั้งมองนางตาปริบๆ ไม่รู้ว่านางเรียกตน

“อาลั้ง ลื้อไม่ได้ยินที่อ้าวสั่งเธอ” เสียงอาเง็กที่หัวนอนอยู่แล้วยิ่งหัวนจัด

เง็กลั้งเหลียวซ้ายแลขวา เมื่อไม่เห็นมีคนอื่น ประกอบกับสายตาของป้าเง็กที่จ้องเขม็งมา เด็กหญิงจึงถามอย่างหวาดๆ ว่า

“หนูหรือคะ”

“ก็แกนะสิ จะมีใคร” อาเง็กตอบด้วยความหงุดหงิด

“หนูชื่อเง็กลั้งค่ะ ไม่ใช่อาลั้ง” เง็กลั้งคิดว่าอีกฝ่ายจำชื่อตนผิด

“แกต้องชื่ออาลั้ง จะชื่อเง็กลั้งไม่ได้” อาเง็กแทบจะพูดตลอดไรฟันออกมา

“เพราะอะไรคะ” เด็กหญิงถามเสียงสั่นๆ

“เพราะอ้าวชื่อเง็ก ลื้อมาเป็นลูกของอ้าวแล้ว จะชื่อเง็กซ้ำกับอ้าวไม่ได้ อ้าวเลยให้ชื่อลื้อว่า ‘ลั้ง’³ เหยๆ เข้าใจหรือยังอาลั้ง” อาเง็กพยายามอธิบายอย่างใจเย็นที่สุด

³ ลั้ง แปลว่า กลัวยไม้

“คะ”

เง็กลิ่ง กล้วยไม้หยกที่ถูกกลดลงมาเป็นเพียงกล้วยไม้ธรรมดา รับคำเสียงเบา คราบน้ำตายังเปียกสองแก้ม

ตอนแรกอาเง็กตั้งใจจะให้ลูกสาวที่ซื้อมาเรียกตนกับสามีว่า แม่กับพ่อ แต่อาเง็กกลับเห็นว่าการทำงานกันมานาน ลิบกว่าปีแต่ไม่มีลูกสักคน อาจเป็นเพราะชะตาชีวิตกำหนด ดังนั้น จึงไม่ต้องการให้เด็กเรียกตนว่าพ่อ แต่ให้เรียกลุงแทน จะได้ฟังห่างกัน หน่อย เป็นเคล็ดให้เด็กเลี้ยงง่ายโตไวตามความเชื่อของคนโบราณ แต่ เขาก็ยังไม่ลืมทิ้งท้ายขอความเห็นจากอาเง็กว่า

“ลือว่าดีไหม”

“ฮือ อ้าวก็ว่าดี” อาเง็กพยักหน้า “ให้อาลังเรียกพวกเราว่าลุงกับป้า ก็แล้วกัน มันจะได้ไม่ต้องถามโน่นถามนี่ให้อ้าวว่าคาญอีก”

สำหรับปัญหาการเรียกหา ก็ได้ข้อสรุปที่ลงตัว แต่ปัญหาทาง ด้านจิตใจของอาลังนั้น เด็กหญิงเฝ้าคอยแต่คิดถึงพ่อกับแม่แท้ๆ ของตน แม้บ้านใหม่จะมีอาหารให้กินอิ่ม ไม่ต้องอดๆ อยากๆ แต่เด็กหญิงก็ไม่มี ความสุขเหมือนอยู่กับพ่อแม่ เด็กหญิงยังจำได้ครั้งที่พ่อเคยคายข้าว ออกจากปากมาป้อนตนได้อย่างเมตตา แม่ลุงซึ่งจะให้ความรักความ ปรารถนาแก่ไหน แต่ก็มาแทนที่พ่อแท้ๆ ไม่ได้ ยิ่งป้าเง็กแล้วเด็กน้อย กลัวนางจับใจ

อาลังซึ่งฝึกล้างถ้วยล้างชามอยู่ พอได้ยินเสียงป้าเง็กเรียกชื่อตน เด็กหญิงก็สะดุ้งจนทำชามตกแตก

และนั่นก็เป็นเหตุผลที่ทำให้เด็กหญิงถูกตี

อาเง็กจะคอยห้ามไม่ให้อาเง็กตีลูกสาวบุญธรรม จึงยังทำให้อาเง็ก ตีอาลังทุกครั้งที่ไม่พอใจสามีด้วย

อาลังเฝ้าคอยอยากได้พบหน้าแม่ จนฝันถึงแม่บ่อยๆ พอฝันถึง แม่ เด็กหญิงก็จะร้องไห้จนตื่น แล้วรู้ว่านั้นเป็นเพียงความฝันเท่านั้น

แล้ววันหนึ่ง แม่ก็มาหาอาลั้งจริงๆ แต่มาพร้อมกับข่าวร้าย

“เตี้ยตายแล้วนะลูก!”

อาลั้งได้ยืนเท่านั้นที่ร้องไห้โฮ

“เงียบ!” อาเง็กตวาดเสียงดัง

อาลั้งตกใจ รีบยกสองมือขึ้นปิดปากตนเอง แต่ไม่สามารถหยุดร้องไห้ได้ในทันทีตามคำสั่งของอาเง็ก เด็กหญิงสะอื้นจนตัวโยน

อาฮึงเข้ามาโอบกอดเด็กหญิงด้วยความสงสาร ตบหลังเบาๆ อย่างปลอบโยน พลังถามอาฮิวว่า “มีอะไรจะให้ช่วยหรือเปล่า”

“อาгимตายแล้ว ที่บ้านไม่มีเงินจะซื้อโลงและฝังศพ อ้าวเลย...”

อาฮิวเอ่ยไม่ทันจบ อาเง็กก็ขัดขึ้นว่า

“จะมาขอเงินละสิ”

อาฮิวยกมือปาดน้ำตาที่หลั่งลงมาไม่ขาดสาย บอกเสียงเครือว่า “อ้าวจะมาขอยืมเงินก่อน มีเมื่อไหร่อ้าวจะเอามาคืนกันที”

“ให้ลื้อยืมก็เหมือนกับเอาเงินไปทิ้งทะเล” อาเง็กว่าอย่างไม่เห็นทางที่จะได้เงินคืนแน่ๆ

อาฮิวคุกเข่าลงต่อหน้าอาฮึงกับอาเง็ก “อ้าวกราบขออโหสิ ช่วยอ้าวสักครั้งเถิด นึกว่าสงสารคนยากไร้อย่างอ้าว แล้วตอนนี้อ้าวก็เป็นหญิงม่ายไร้ที่พึ่งแล้ว”

อาลั้งสะบัดตัวหลุดจากมืออาฮึงไปคุกเข่าข้างๆ แม่ พลังผงกศีรษะขึ้นลงเป็นเชิงขออโหสิ “ช่วยแม่ด้วยเถอะคะ คุณลุงคุณป้า”

“ลูกขึ้นๆ” อาฮึงเอ่ย “ไม่ต้องทำถึงขนาดนี้หรอก อ้าวจะช่วยเท่าที่ช่วยได้ ลื้อบอกมาว่าจะใช้ประมาณเท่าไร”

“อย่างประหยัดที่สุดก็ต้องใช้ประมาณสิบเหรียญค่ะ”

อาฮิวตอบโดยที่ยังไม่ยอมลุกขึ้นยืน

“หา ตั้งสิบเหรียญ!” อาเง็กอุทาน “อย่างนี้ปล้นกันชัดๆ”

“อาเง็ก ลื้อก็พูดเกินไป” อาฮึงปรามภรรยา “งานศพค่าใช้จ่ายสูง

มากก็รู้ๆ กันอยู่ แล้วอีกอย่างอ้าวจะให้ยืมเงินส่วนตัวอ้าวก็แล้วกัน”

“เงินส่วนตัวลื้อก็เหมือนเป็นของอ้าวเหมือนกัน” อาเง็กเอ่ยอย่างไม่พอใจสักเท่าไร

“เอาน่าๆ” อาฮึงเอ่ยพลางล้วงเงินออกมาจากกระเป๋าเสื้อ “คิดว่าช่วยเหลือคนกำลังลำบากก็แล้วกัน”

“เออๆ ลื้อมันคนใจบุญ” อาเง็กประชดประชันสามี

อาฮึงทำเป็นไม่ได้ยินเสีย แล้วเข้าห้องไปรวบรวมเงินส่วนตัวจนครบสิบเหรียญ นำใส่ถุงผ้าใบไม้ใหญ่หนักมาส่งให้อาฮิว แล้วบอกว่า

“ลื้อรีบกลับไปจัดการงานศพเถอะ ส่วนอาหมวย อ้าวดูแลเอง”

“ขอบคุณค่ะ ขอคุณเหลือเกิน” อาฮิวคำนับแล้วคำนับอีก

“ไม่ต้องทำอย่างนี้ รีบไปเถอะ” อาฮึงบอกอีกครั้งด้วยสีหน้าเห็นใจหญิงตรงหน้า

อาฮิวจึงหันไปจับไหล่ลูกสาวคนเล็กบอกว่า “แม่ไปก่อนนะ”

อาลั้งโผล่เข้ากอดแม่แล้วร้องไห้ “หนูไปด้วย”

“ไม่ได้หรอก หนูต้องอยู่ที่นี้” อาฮิวบอกลูก แล้วใช้มือดันร่างเล็กๆ นั้นออกห่าง อาฮึงเข้าไถ่กริยานั้นจึงจับตัวอาลั้งไว้เพื่อให้อาฮิวรีบจากไป

“แม่...แม่จ๋า” อาลั้งร้องไห้เสียงดัง แล้วโดยไม่ทันรู้เนื้อรู้ตัว ไม่เรียวก็หวดขวบใส่หลัง เด็กหญิงสะดุ้งโหยง ทั้งเจ็บทั้งตกใจร้องไห้จ้า ไม่เรียวยิ่งหวดลงมานับครั้งไม่ถ้วน จนกระทั่งอาฮึงทนไม่ได้ต้องเอาตัวกันไว้ พร้อมกับร้องถามคนหวดว่า

“ลื้อจะตีเด็กทำไม”

“มันอยากร้องก็ให้มันร้องจนพอไปเลย” อาเง็กตอบอย่างขุ่นเคือง อาลั้งกลัวจนเนื้อตัวสั่นระริก พยายามกลั้นสะอื้นและระงับเสียงร้องไห้ หากแต่ทำได้ยากเย็น ถึงไม่ร้องเป็นเสียงออกมาจากลำคอ เสียงสะอื้นก็ยังคงอยู่ในลำคอจนออกกระเพื่อมเป็นระยะๆ

“ไม่เอาน่าอาเง็ก เตี่ยตาย อาลั้งก็เสียใจเป็นธรรมดา” อาฮึงพยายาม

ห้ามปรามภรรยา

เลยถูกอาเ้งกตอกกลับว่า

“เตี้ยของอาลั้งเวลานี้คือลื้อต่างหาก ครอบครว้นนั้นขายอาลั้งให้
พวกเราแล้ว ก็ไม่ใช่เตี้ยไม่ใช่แม่ของอาลั้งอีกต่อไป จำใส่หัวเอาไว้ด้วย
อาลั้ง” พร้อมๆ กับคำพูดนั้นอาเ้งก็ใช้ไม้เรียวเคาะหัวเด็กหญิงถึๆ



4

หลังงานศพอาทิม อาชีวก็กลับมาที่หมู่บ้านที่นางชายเง็กตั้งไป
ตลอดเวลาที่ผ่านมานางต้องคอยดูแลอาทิมที่ป่วยหนักจนไม่มีเวลามาหา
ลูกสาว หลังจากสามีตาย อาชีวก็อาศัยลูกชายที่ยังไม่ทันโตไปทำงาน
รับจ้างเป็นเด็กเลี้ยงวัว ขอบันอาหารมาให้นางบ้าง ตนเองออกไปรับจ้าง
ซักผ้าทำความสะอาดบ้านแลกอาหารมาเลี้ยงชีพ พอมีเวลาได้คิด นาง
ก็เป็นห่วงลูกสาวที่ขายไปอย่างจับใจ เพราะจากการสังเกตตอนที่ได้เจอกับ
อาเง็กสองครั้ง ดูท่าทีแล้วเป็นคนดูมาก ๆ ยิ่งคิดก็ยิ่งห่วง นางจึง
กลับมาดูเพื่อให้รู้ความเป็นไปของลูกสาว

อาชีวก็นั่งหลับที่กำแพงอิฐซึ่งกั้นระหว่างบ้านของอาเง็กกับตรอก
แคบๆ มีช่องให้เดินเข้าไปในลานบ้านซึ่งใช้ประโยชน์นอกประสงค์ ได้ยิน
เสียงอาเง็กสั่งลูกสาวบุญธรรมว่า

“อาลั้ง เก็บโต๊ะให้ดีๆ เอาถ้วยชามไปล้างให้สะอาด อย่าทำแตก
ละ ไม่งั้นจะต้องถูกตี”

“ค่ะ” เสียงอาลั้งรับคำ ตามมาด้วยเสียงเก็บถ้วยชาม

อาชีวก็นั่งใจจะแอบดูอาลั้งล้างถ้วยชามอยู่ตรงมุมกำแพงนั้น
อย่างเงียบๆ ทว่า...ได้ยินเสียงอาเง็ก สามีอาเง็กที่เดินมาจากด้านหลัง
ของนางทักขึ้นว่า

“น้องสะใ้เองหรือ มาหาอาลั้งใช่ไหม”

อาชีวะสะดุ้งเล็กน้อย ก่อนจะหันไปเผชิญหน้ากับอาชิง ยิ้มแฉ่ง จิตซัด ก่อนจะตอบว่า “ใช่ค่ะ อ้าวคิดถึงอาลั้งเลยมาแอบดู ไม่ตั้งใจจะมา รบกวนนะค่ะ”

“รบกวนอะไรกัน มาถึงบ้านแล้วก็เข้ามานั่งคุยกันให้หายคิดถึง ซะลิ”

อาชิงพูดยังไม่ทันจบประโยคดี อาเณ็กก็โผล่หน้ามามอง แล้วร้อง “อ้าว อาชิง ทำไมไม่เข้าบ้าน แล้วผู้หญิงคนนั้นมาหาใคร”

อาเณ็กมัวแต่สนใจมองสามีของตนคนเดียว ไม่ทันได้มองผู้หญิง ร่างผอมบางแต่งกายหอมช่อที่สามียื่นคุยด้วย เพราะคิดว่าคงเป็นพวก ขอทานมากกว่า ส่วนอาชีวก็ก้มหน้างูต เพราะเกรงกลัวอาเณ็กเป็นทุนเดิม อยู่แล้ว

“อาชีวะ แม่ของอาลั้งไง” อาชิงตอบภรรยา

“แล้วมาทำไมอีกล่ะ” อาเณ็กถามน้ำเสียงไม่ชอบใจนัก

“เขามาเยี่ยมอาลั้ง” อาชิงตอบภรรยา แล้วหันมาทางอาชีวะ “เชิญ น้องสะใภ้เข้าบ้านก่อน”

อาเณ็กอยากจะขัด แต่อาชิงออกปากไปแล้ว นางมาขัดทีหลังจะ ดูเป็นการไม่ให้เกียรติสามี จึงเงียบเสีย ได้แต่แม่้มปากอย่างขัดใจ

อาชิงเดินนำเข้าไปที่ลานกว้างหน้าบ้านก่อน ตามมาด้วยอาชีวะ ขณะนั้นอาลั้งนำถ้วยชามที่ต้องล้างมาที่มุมล้างชามพอดี พอมองเห็นแม่ เด็กหญิงก็หันมาเรียกเสียงดังอย่างดีใจ “แม่...แม่จริงๆ ด้วย” แต่แล้ว สายตาของเด็กน้อยก็สับเข้ากับตาแม่เลื่อของอาเณ็กที่ตามเข้ามาหลังสุด ทำให้อาลั้งที่กำลังจะโผล่ไปกอดแม่ต้องชะงักกลางคัน

อาชิงสังเกตเห็นกริยานั้นจึงบอกว่า “เข้ามาหาแม่สิอาลั้ง”

“ค่ะ คุณลุง” อาลั้งรับคำเสียงแผ่วเบา แล้วค่อยๆ ก้าวเข้าไปหาแม่ แต่เหลือบตามองอาเณ็ก พอสบกับสายตาซุนๆ ของนางที่ไร้อาลั้ง ก็ต้องรีบหลบตาทันที เด็กน้อยทั้งดีใจที่ได้พบแม่ ทั้งหว่นหวาดเกรงกลัว

แม่เลี้ยงอย่างมาก พอเข้าไปใกล้จนเอื้อมมือถึง อาชีวก็นั่งตัวลุกสาวเข้ามา กอดไว้แล้วร้องไห้ อาลั้งถูกแม่กอดก็พักความหวาดกลัวเอาไว้ก่อน กอดตอบแม่แล้วเอ่ยเสียงเจือสะอื้นว่า “แม่จำ หนูคิดถึงแม่เหลือเกิน”

“แม่ก็คิดถึงลูกจ๊ะ” อาชีวะตอบ พलगจูบกระหม่อมจูบหน้าผาก ของลูกสาวอย่างรักใคร่

“เฮอะ” อาเล็กทำเสียงรำคาญ แล้วเอ่ยแทรก “อาฮิง อ้าวจะไปที่ แปลงผักหน่อยนะ”

“เออๆ ลို့ไปเถอะ แล้วดูผักมาเป็นของฝากด้วยละ” อาฮิงตอบ ภรรยา ทำให้อาเล็กกัตรีมฝีปากอย่างไม่พอใจ ก่อนจะสะบัดหน้าผลไป อาฮิงเชื่อเชิญอาชีวะเข้าไปนั่งในบ้าน พอนางนั่งลงเรียบร้อยก็ถาม ตามธรรมเนียมว่า “มาแต่เช้ายังงี้กินข้าวมารึยัง น้องสะไ้”

“กินแล้วจ๊ะ” อาชีวะโกหก แต่กระเพาะของนางไม่ยอมโกหก ด้วย มันดั่งโครกครากจนใครๆ ก็ได้ยิน

อาฮิงยิ้มอย่างมีเมตตา เอ่ยว่า “เดินมาไกล กินข้าวต้มอีกสักชาม หนึ่งก่อน” แล้วลุกเข้าครัวไปโดยไม่ฟังเสียงปฏิเสธของอาชีวะ ไม่นานนัก เขาก็กลับมาพร้อมชามใส่ข้าวต้มที่มีเนื้อข้าวมากกว่าน้ำ และมีกับข้าว เล็กๆ น้อยๆ เป็นถ้วยสี่ถ้วยกับหัวผักกาดดองหั่นชิ้นเล็กๆ ซึ่งสำหรับ อาชีวะแล้วมันดีจนนางน้ำตาปรึ่ม

อาชีวะเอ่ยขอบคุณก่อนจะลงมือกิน มือของนางสั่นเพราะความ หิวโหย

อาฮิงคิดจะหลบออกไปก่อน “อ้าวจะไปชงน้ำชามาให้ละ” แล้ว เขาก็ลุกออกไป ปล่อยให้อาชีวะกินตามลำพังกับลูกสองคน

อาชีวะกินด้วยความหิวโหยจนอาลั้งเอ่ยเตือนด้วยความเป็นห่วงว่า “แม่ค่อยๆ กินละ เดี่ยวจะล้าลัก”

“จะๆ” อาชีวะรับคำแล้วกินช้าลงจนข้าวหมดชาม

“แม่เอื้อมหรือยัง ถ้ายังหนูจะไปตักข้าวให้อีก” อาลั้งพูดด้วยความรัก

แม่ แม่รู้ดีว่าการไปตัดข้าวต้มให้แม่เองโดยไม่ได้รับอนุญาตจากป้าเง็ก หรือลุงฮึงอาจจะทำให้ตัวเองถูกตีก็ตาม

“อืมแล้วจะ แม่ไม่เคยอิมขนาดนี้มาก่อน” อาชีวะพูดตามความจริง ก่อนจะถามลูกสาวตัวน้อยว่า “คุณลุงคุณป้ารักหนูไหม”

“รักค่ะ” เด็กหญิงตอบ ในความคิดของเด็กน้อย คุณลุงคนเดียว ที่รักตน ส่วนคุณป้าดูและชอบตีจนตนกลัวลนลาน แต่จะบอกแม่ไม่ได้ เดี่ยวแม่จะเป็นห่วง แต่ก็อดต่อท้ายไม่ได้ว่า “แต่หนูรักแม่มากกว่า”

อาชีวะยิ้มทั้งน้ำตา “ถ้าแม่มีเงินเมื่อไหร่ แม่จะมาไถ่ตัวหนูกลับไป อยู่บ้านเรา”

“จริงหรือค่ะ” แค่ได้ยิน อาลั้งก็ดีใจจนพูดไม่ถูก

“จริงจ๊ะ” อาชีวะรับคำ กอดลูกไว้แน่นอีกครั้ง

พอตีอาฮึงเดินกลับเข้ามา พร้อมกาน้ำชาและถ้วยเล็กๆ สองใบ เขามองขามข้าวต้มที่ว่างเปล่า แล้วถามว่า “อิมหรือเปล่า น้องสะใ้”

“อืมแล้วค่ะ ชอบคุณมากค่ะ” นางตอบเป็นพิธีรีตองมากขึ้น

อาฮึงจึงนั่งลงตรงข้าม แล้วรินชาให้นางถ้วยหนึ่ง ของตนเองอีก ถ้วยหนึ่ง ก่อนจะเอ่ยว่า “ขอโทษนะที่ไม่ได้ไปงานศพอาภิรม”

“ไม่เป็นไรค่ะ ที่จัดงานศพได้ก็ต้องขอบคุณมากที่ช่วยเหลือมา คราวนั้น ไม่เช่นนั้นอ๊วกก็อาจจะหันหน้าไปพึ่งใคร” อาชีวะยกมือขึ้นเช็ดน้ำตา ที่รินลงมาอีก

“เรื่องนั้นไม่ต้องพูดถึงมันแล้ว มาพูดถึงเด็กๆ ดีกว่า ตอนนั้นเด็กๆ เป็นอย่างไรบ้าง” อาฮึงเปลี่ยนเรื่อง

“เด็กๆ ไปรับจ้างเลี้ยงวัวแลกข้าวแลกน้ำมันละมือสองมือ ก็พอ ประทับชีวิตไปได้ แต่ยังไม่รู้ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไรเลยค่ะ” อาชีวะตอบ ตามตรง

“อย่างนี้น้องสะใ้ก็ลำบากแย่” อาฮึงเอ่ยพลางถอนหายใจ

“อ๊วกก็ไปเที่ยวรับจ้างทำงานทุกอย่างที่เขาขอให้ทำ ต่ำข้าว ชักผ้า

หรือทำความสะอาดบ้าน แต่งานพวกนี้ก็มีให้ทำไม่บ่อยนัก บางครั้ง... บางครั้ง..." อาชีวะหยุดเพราะกระตักปากที่จะพูดถึงสิ่งที่ตนเองทำ

อาชีวะเข้าใจ จึงเอ่ยว่า "เราคนกันเอง มีอะไรก็พูดกันได้"

"พูดไปแล้วอ้าวก็อับอายไม่หาย" อาชีวะเอ่ย "บางครั้งอ้าวต้องไป หมู่บ้านอื่น เพื่อขอทานมาประทังชีวิตก็หลายครั้ง"

อาชีวะมองอีกฝ่ายอย่างเห็นใจ ครอบครัวที่ขาดหัวหน้าครอบครัว มีเพียงแม่กับลูกๆ ที่ยังเล็กอีกสอง ไม่มีทรัพย์สินสมบัติใดๆ นอกจากแรงกาย ก็ต้องทำทุกวิถีทางเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด เขาจึงลี้ภัยเข้าไปในกระเปาะเล็ก หยิบพวงเหรียญทองแดงออกมาส่งให้อาชีวะ "น้องสะใภ้เอาไปซื้อข้าวสาร นะ"

"อ้าวรับไม่ได้" อาชีวะพูดอย่างเกรงใจ "มาวันนี้อ้าวก็มารบกวน แต่ เพราะอ้าวทนคิดถึงลูกไม่ได้"

"ไม่ต้องเกรงใจ รับไปเถิด แล้วถ้าคิดถึงอาหมวยเมื่อไหร่ก็มา เยี่ยมได้เมื่อนั้น" อาชีวะพูดจากใจจริง

"ขอบคุณมากค่ะ" อาชีวะรีบบอกก่อนจะรับเหรียญพวงนั้นไปอย่าง ซาบซึ้ง

หลังจากแม่กลับไปแล้ว อาลั้งก็มานั่งล้างถ้วยชามอยู่ที่ลานบ้าน
มุมหนึ่ง ขณะล้างเพลินๆ ก็ได้ยินเสียงอาเง็กเรียกจากข้างหลัง

"อาลั้ง"

อาลั้งสะดุ้งสุดตัว ทำให้ชามในมือหล่นลงกระแทกพื้น
เพล้ง!

เด็กหญิงหน้าซีดเผือด กลัวจนรีราด ทำให้อาเง็กโมโหหนักกว่า
เก่า นางจึงตะเบ็งเสียงแหลมปรี๊ดว่า

"ลื้อจะล้างผลาญอ้าวระะ แล้วนี่ยังทำเลอะเทอะ ให้อ้าวต้องเช็ดซี
เช็ดเยียวให้ลื้ออีก"

“หนูกลัวแล้ว อย่าตีหนูเลย” อาลั้งอ้อนวอน
 แต่อาเณ็กไม่โจนหน้ามืดตาลาย ฉวยไม้เรียวได้ก็หวดซ้ายหวดขวา
 อย่างไม่ยั้งมือ เสียงไม้และเสียงร้องไห้ของเด็กหญิงทำให้อาเณ็กกำลัง
 ทำงาน่วนอยู่ในบ้านต้องรีบออกมาดู

“หยุดๆ” อาเณ็กห้ามทัพพลางเข้าขวางกลาง

“หลีกไป” อาเณ็กบอกอย่างไม่พอใจ

“ใจเย็นๆ อาเณ็ก เด็กเพิ่งหกล้มตัวเอง ลี้อจะให้ทำงานได้ตั้งใจได้
 ยังไง” อาเณ็กพยายามให้เหตุผลร่ายยา

“ลื้อรู้หรือว่าอ้าวตีมันเพราะอะไร” อาเณ็กย้อนถามสามี

“อาหมวยทำซามแตก อ้าวได้ยินเสียงแล้วละ” อาเณ็กตอบ

“ไม่ใช่แค่นั้น อายุตั้งหกขวบแล้วยังจะรีราดทางเกงให้อ้าวต้องมา
 นุ่งซักให้อีก” อาเณ็กตอบอย่างดุดัน

“ลื้อก็ให้อี⁴ ซักของอีเองก็แล้วกัน” อาเณ็กตัดปัญหา

แต่อาเณ็กกลับบอกว่า “ให้ล้างซามก็ทำซามแตก เดี่ยวถ้าให้ซักผ้า
 ไม่ทำผ้าขาดรี อ้าวละกลุ่มใจจริงๆ” ว่าแล้วนางก็โยนไม้เรียวในมือทิ้ง
 เดินลงบันไดตึกๆ เข้าบ้านไป

นับจากนั้นมาอาชีวก๊วะมาหาอาลั้งแทบทุกเดือน และทุกครั้ง
 อาเณ็กก็จะลอบให้เงินอาชีวก๊วะไปซื้อข้าวสารโดยไม่ให้อาเณ็กรู้ แต่อาเณ็กก็จะ
 หาเรื่องตีอาลั้งทุกครั้งไป อาลั้งนั้นกลัวอาเณ็กยิ่งกว่าหนูกลัวแมวเสียอีก
 แต่เด็กหญิงก็ไม่บอกอะไรให้แม่รู้ เพราะเกรงว่าถ้าอาชีวก๊วะ แม่จะไม่มาหา
 ตนอีกเพื่อตัดปัญหาไม่ให้ลูกต้องเดือดร้อนเจ็บตัว

ในใจเด็กหญิงคิดว่าได้เจอหน้าแม่แล้วถูกต้องดีกว่าไม่ได้เจอ
 เป็นไหนดๆ แม่จะกลัวการถูกตีจ๊บบใจก็ตาม

⁴ อี แปลว่า เขาหรือหล่อน

อาเณ็กสอนงานบ้านให้อาลังแทบทุกอย่าง และให้เด็กหญิงซึ่งขณะนี้
มีอายุเพียงเจ็ดขวบทำงานบ้านแทนตนทั้งหมด

วันหนึ่งป้าชำมาหาอาเณ็กที่บ้าน เมื่อนั่งลงเรียบร้อยแล้วอาลัง
ก็ยกน้ำชามาต้อนรับแขก

“อาเณ็ก ให้เด็กออกไปก่อน” ป้าชำบอก

“อาลัง ลือไปที่แปลงผัก หาผักมาทำกับข้าวเย็นนี้” อาเณ็กสั่ง

“ค่ะ คุณป้า” อาลังรับคำแล้วไปทำตามคำสั่ง โดยหารู้ไม่ว่าที่ป้าชำ
ให้ตนออกไปนั้นก็เพื่อจะยุแหย่ออาเณ็กเกี่ยวกับตนนั่นเอง

พอลับร่างเด็กหญิงไปแล้ว ป้าชำก็เริ่มเรื่องทันทีว่า “อ้าวได้ข่าวว่า
อาชีวะมาที่นี้บ่อยๆ จริงหรือเปล่า”

“จริง อีมาที่นี้เดือนละครั้งสองครั้ง” อาเณ็กตอบ

“ตาย...ตาย...” ป้าชำตอบ

“มีอะไรหรือป้าชำ” อาเณ็กถามตรงๆ

“ยังงี้อาหมายก็รู้แหละสิว่าใครเป็นแม่ที่แท้จริง” ป้าชำว่า “ตอนพา
อาหมายมาขายให้ลือ อีเพ็งจะห้าขวบ ถ้าไม่ให้พบหน้าแม่นานๆ อีก็จะ
ลืมไปเองและคิดว่าลือเป็นแม่แท้ๆ แต่ตอนนี้อาหมายเจ็ดขวบแล้ว จะ
ต้องจำแม่ได้อย่างแม่นยำ แล้วยังงี้ก็จะกตัญญูต่อลือเธอะ”

ได้ฟังอย่างนั้นอาเณ็กถึงกับทำหน้าเครียด “ก็อาอีงั้นะลือใจอ่อน”

“พูดถึงอาอีงั้น แล้ววันนี้ก็ไม่อยู่บ้านเธอ” ป้าชำถามพลางมอง
ไปรอบๆ บ้าน เพราะเรื่องที่นางจะมาพูดนางรู้ว่าอาอีงั้นต้องไม่ชอบใจนัก

“อ้อ เขาไปค้าขายต่างจังหวัด อีกหลายวันถึงจะกลับ” อาเณ็กบอก

“ถ้ายังงั้นก็ดี อีจะได้คุยกับลือสะดวกๆ” ป้าชำพูดเป็นนัยๆ

“มีอะไรป้าชำก็พูดมาตรงๆ อีพร้อมจะฟัง” อาเณ็กบอก

“ลือคิดจะทำยังไงกับอาลัง” ป้าชำยังคำถามซ้ำ

“ก็เลี้ยงให้โตเป็นสาว แล้วให้แต่งงาน แต่สินสอดต้องสูงหน่อยนะ
เพราะอ้าวสอนงานบ้านงานเรือนให้พร้อมแล้ว” อาเณ็กเอ่ยอย่างเกร็งๆ

“ทุกวันนี้อ๊วกก็แสนจะสบาย งานบ้านทุกอย่างก็ให้อ๊วกทำ อ๊วกคอยคุมเท่านั้นพอ”

“ลื้อคิดผิดแล้ว ลื้อยังสาวยังมีแรงทำงาน จะรีบสบายตอนนี้อย่างไร
ไปลำบากตอนแก่ล่ะเธอ” ป้าชำพูดยิ้มๆ พลางเอาพัดที่สานจากไม้ไผ่
มาโบกพัดให้ตนเอง

“ป้าชำพูดแบบนี้หมายความว่ายังไง” อาเง็กเสียงห้วน เพราะคิดว่า
อีกฝ่ายแข่งตน

“ใจเย็นๆ ลื้ออาเง็ก อ๊วกจะพูดให้ลื้อฟัง” ป้าชำเริ่มลีลาการที่ทำให้
คนคล้อยตามมานักต่อนัก “ตอนนี้อาลั้งก็ทำงานช่วยให้ลื้อนั่งๆ นอนๆ
สบาย แล้วพออลั้งแต่งงานไป ลื้อก็ต้องทนลำบากทำงานเองอีกนะสิ
จริงไหม”

“มันก็จริง” อาเง็กพยักหน้าเห็นด้วย ก่อนจะเอ่ยต่อว่า “หรือว่า
อ๊วกจะไม่ให้มันแต่งงานดี”

“ทำยังงั้นลื้อก็กลายเป็นแม่เลี้ยงใจร้ายนะสิ” ป้าชำว่า

“โอ๊ย ยังงั้นก็ไม่ได้ ยังงี้ก็ไม่ได้ แล้วจะให้อ๊วกทำยังไง!” อาเง็กพูดอย่าง

ฉุนๆ

“ลื้ออยากสบายตอนแก่ไหมล่ะ” ป้าชำตั้งคำถามนำ

“ก็ต้องอยากสิ ถามได้” อาเง็กค้อนป้าชำเข้าวงหนึ่ง

“งั้นลื้อก็ต้องมีลูกสะไภ้ ลูกสะไภ้ก็เปรียบเสมือนคนรับใช้ของ
เราไปชั่วชีวิตจนกระทั่งเราแก่ตาย” ป้าชำพูดยิ้มน้อยยิ้มใหญ่

“ลื้อพูดอะไรอ๊วกไม่เข้าใจ อ๊วกจะมีลูกสะไภ้ได้อย่างไร ในเมื่ออ๊วกไม่มี
ลูกชาย” อาเง็กพูดแล้วถอนหายใจเฮือก

“ก็มีซะตอนนี้สิ” ป้าชำว่า “เด็กผู้ชายอายุหกเดือน กำลังเลี้ยงง่าย
อีกสิบกว่าปีก็มีลูกสะไภ้ให้ลื้อได้แล้ว เขาเรียกราคาเพียงสามสิบเหรียญ
เท่านั้น”

“ป้าชำจะให้อ๊วกซื้อลูกชายอีกคนหรือ” อาเง็กถามตรงๆ

“ถูกต้อง” ป้าซำก็ตอบตรงๆ

อาเง็กนั่งอึ้ง

“ลื้อคิดให้ตึนะ มีแต่กำไร ไม่มีขาดทุน แล้วลูกชายอายุหกเดือน ก็จะทำให้ลื้อเป็นแม่แท้ๆ จะกตัญญูต่อลื้อคนเดียว ไม่ปันใจให้แม่คนอื่น ดีกว่าลูกสาวที่ต้องแต่งงานไปเป็นไหนๆ” ป้าซำเกลี้ยกล่อม

“ก็จริง แต่อ๊วไม่มีเงิน” อาเง็กตอบตามตรง

“อะไร ลื้อจะไม่มีเงินได้ยังไง ก็อาซิงไปค้าขายต่างจังหวัดออกบ่อย” สีหน้าป้าซำบงบอกว่าไม่เชื่อ “อย่างตอนนั้นก็ไปอีก”

“เขาไปค้าขายก็ต้องเอาเงินเป็นทุนไปซื้อสินค้า คราวนี้เอาเงินไปลงทุนหมด อ๊วก็เลยไม่มีเงิน” อาเง็กพูดตามตรง “ใจจริงอ๊วอยากได้ลูกชายใจจะขาด คราวที่แล้วก็เพราะลื้อมายัดเยียดอาลั้งให้ แล้วอาซิงก็เกิดถูกชะตาอ๊ว อ๊วถึงต้องพบนีลูกสาวมาถึงเดี๋ยวนี้”

“ແหม ลื้อก็ อ๊วหวังดีหรือ”

“รออาซิงกลับมาก่อนก็แล้วกัน” อาเง็กตัดปัญหา

“รอไม่ได้หรือ ครอบครัวนั้นจะรีบใช้เงิน ถ้าชักช้าเขาก็คงขายให้ครอบครัวอื่นไปเสียก่อน แล้วลื้อจะต้องมานึกเสียดายทีหลังแน่ๆ อ๊วรับรอง” ป้าซำรีบเร่งรัด

“แต่อ๊วยังไม่มีเงินตอนนี้” อาเง็กยืนยัน

“มีสิ” ป้าซำยิ้ม สีหน้าเจ้าเล่ห์ “อาลั้งไง”

อาเง็กไม่ใช้คนโง่ พอป้าซำเกริ่นมาปั๊บ นางก็เข้าใจปั๊บ

“ลื้อจะให้อ๊วขายอาลั้งเอาเงินมาซื้ออาต๋คนใหม่เป็นลูกแทนสิ”

ป้าซำโบกพัดไม้ไผ่สานในมือ เอ่ยยิ้มๆ ว่า “ลื้อเป็นคนฉลาด งานนี้มีแต่กำไร ไม่มีขาดทุน ลื้อขายอาลั้งตั้งราคาไว้ลักลีสิบเหรียญ เอาสามสิบเหรียญไปซื้อลูกชายได้คนหนึ่ง ยังเหลือเงินอุ่นๆ อยู่ในกระเป๋าอีกสิบเหรียญ แล้วลื้ออดทนเลี้ยงลูกชายสักสิบกว่าปี พอโตขึ้นนีกี่มาเลี้ยงลื้อตอบแทนจนแก่จนเฒ่า เวลาตายไปก็ยังมีคนไหว้ พอลื้อมีลูกสะไ้

ลื้อก็ไม่ต้องทำงานแล้ว อยู่สบายนั่งกินนอนกินเป็นคุณนาย มันไม่ดีตรงไหน”

“ไม่ใช่ชั่วว่าไม่ดี” อาเง็กเริ่มคล้อยตาม “แต่ชั่วไม่รู้ว่าจะขายอาลั้งให้ใคร”

“เรื่องนี้ชั่วคิดแทนลื้ออยู่” ป้าชำเหลือบตามองประตูแวบหนึ่ง กลัวใครจะมาแอบฟัง ก่อนจะเอ่ยเสียงเบาลงว่า “ป้าสี่ที่อยู่หมู่บ้าน ถัดไปแกเป็นม่ายมาสี่ปีแล้ว มีลูกชายคนหนึ่งอายุก็ไล่ๆ กับอาลั้ง แกอยากให้ลูกชายแกมีเมีย เพื่อที่จะได้มารับใช้ปรนนิบัติแกกับลูกชายชั่วช่วยเรียกสินสอดให้ลื้อแล้วสี่สิบเหรียญ อีไม่เกี่ยงเลย”

“เดี๋ยวก่อนป้าชำ ชั่วยังไม่ทันตกลง ลื้อก็ไปเรียกสินสอดแล้ว นี่หมายความว่ายังไม่ว่าง” น้ำเสียงของอาเง็กไม่ค่อยพอใจนัก

ป้าชำอึ้ง อ้าปากค้างเล็กน้อย ก่อนจะถอนหายใจเฮือก เอ่ยเสียงเหมือนเสียใจว่า “ชั่วใจเร็วช่วยคิดแทนลื้อ ถ้าลื้อไม่พอใจ ชั่วก็จะไปบอกเลิกเขา”

นี่เป็นกลยุทธ์ของป้าชำ เรียกว่าถอยก่อนแล้วค่อยรุกทีหลัง

“แต่เด็กเล็กๆ อย่างอาลั้งไปขายให้บ้านอื่นก็คงไม่ได้ราคานี้หรอก แล้วลื้อยังต้องทนเลี้ยงอีไปอีกเกือบสิบปี คิดเป็นค่าข้าวค่ากับเช่าไปเท่าไร’ แต่งานจริงๆ ก็ไม่แน่ว่าจะได้สินสอดอย่างที่ลื้อหวัง ชั่วเสียตายแทนลื้อจริงๆ ถ้าพลาดจากอาตังคนนี้ ลื้อจะหาเด็กผู้ชายน่ารักน่าซึ้งเลี้ยงง่ายเหมือนอย่างนี้อีกคงไม่มี แล้วอีก็อายุขนาดนี้กำลังดี จำพ่อจำแม่ที่แท้จริงยังไม่ได้ ก็ต้องรักนับถือลื้อกับอาตังเท่านั้น”

“เอาเถอะๆ ให้ชั่วคิดดูก่อน” อาเง็กยังลังเลอยู่บ้าง “ถ้าชั่วขายอาลั้งไปโดยไม่ได้อธิบายก่อน อาตังอาจจะไม่พอใจก็ได้ รอให้เขากลับมาก่อน ชั่วอาจจะขอเงินซื้ออาตังอีกคนโดยไม่ต้องขายอาลั้งก็ได้”

“ไ้หยา ลื้อคิดผิดแล้ว”

เสียงร้องลั่นของป้าชำทำเอาอาเง็กต้องขมวดคิ้ว

“อ้าวคิดผิดตรงไหน”

“ลื้อคิดจะเลี้ยงอาลั้งพร้อมๆ กับอาตี๋ไช่หรือไม่” ป้าชำถาม

“ไช่” อาเง็กพยักหน้า “อ้าวจะให้อาลั้งเลี้ยงอาตี๋ อ้าวจะได้ไม่ต้องลำบากเลี้ยงเด็ก อ้าวไม่ค่อยชอบเด็กเล็กๆ นักรอก”

“นี่แหละที่อ้าวว่าลื้อคิดผิด” ป้าชำตอบกเบาๆ “อาลั้งก็รู้ว่าอาตี๋ไช่ใช้ลูกแท้ๆ ของลื้อ ถ้าอืบอกความจริงนี้แก่ออาตี๋ คิดดูสิว่าถ้าอาตี๋รู้ว่าอืไม่ใช่ลูกแท้ๆ ของลื้อ อืจะรักจะนับถือลื้อเธอ”

อาเง็กเหม้มปากอย่างคิดหนัก ป้าชำได้ทีรีบเอ่ยล้าทับ

“ลื้อต้องรีบๆ ขายอาลั้งไปก่อนที่อาอิงจะกลับ แล้วซื้ออาตี๋มาแทนที่ อาอิงก็คงจะต้องปล่อยเลยตามเลย ข้าจะดีใจซะอีกที่ได้ลูกชาย ลื้อไม่ต้องคิดมากแล้ว เชื้ออวลี”

“ก็ไ้” อาเง็กรับปาก แต่จ้องป้าชำเขม็งด้วยแววตาเอาเรื่อง “แต่อืชอบบอก่อนนะ ลื้อจะมาขอค่านายหน้าจากอ้าวไ้ไ้เด็ดขาด”

“ไ้ไ้ไ้ว่าลื้อว่าอืจะเอาค่านายหน้าจากลื้อ อืต้องการช่วยลื้อจริงๆ ต่างหาก” ป้าชำเอ่ยอย่างคล่องปาก “เมื่อลื้อตกลง อืก็จะพาอาลั้งไปให้ป้าสีตูตัวเดียวนี้เลย”

อาเง็กพยักหน้า แล้วลุกไปเก็บเสื้อผ้าที่มีอยู่เพียงไม่กี่ชิ้นของอาลั้งห่อด้วยผ้าดิบผืนหนึ่งผูกเป็นปมไว้สำหรับให้คล้องแขน พออาลั้งเก็บผ้ากลับมาถึงบ้าน เด็กหญิงวางผ้าลงบนโ้โต๊ะไ้ แล้วเตรียมจะเข้าครัวไปติดเตาตามหน้าที่ อาเง็กก็เรียกเอาไ้ “อาลั้ง มานี่ก่อน”

เด็กหญิงเดินเข้าไปหาอาเง็กอย่างกล้าๆ กลัวๆ ไ้รู้ว่าตัวเองทำผิดอะไรอีก จะถูกตีอีกหรือเปล้า

อาเง็กมองร่างน้อยที่ยืนตัวลืบอยู่ตรงหน้าด้วยความรำคาญมากกว่าเอ็นดู แม้เด็กหญิงจะหน้าตาน่ารักน่าเอ็นดูเพียงไรก็ตาม คงเป็นเพราะดวงชะตาไ้สมพวงค์กันจริงๆ นางคิดในใจ

“คุณป้าจะให้หนูทำอะไรหรือคะ” เด็กหญิงถามเสียงเบา

“อ้าวจะให้ลื้อตามยายข้าไป” อาเง็กบอก พร้อมกับยื่นห่อผ้าให้
“เอ้า นี่เสื้อผ้าของลื้อ อ้าวช่วยเก็บให้แล้ว”

สีหน้าอาลั้งงงจนอาเง็กรำคาญยึดเยียดห่อผ้าใส่มือ เด็กหญิง
จึงรีบไปถือแล้วพาดามชื่อๆ ว่า “จะให้หนูไปอยู่กับยายข้าหรือคะ”

“เปล่า” อาเง็กตอบเสียงห้วน “อ้าวจะขายลื้อไปเป็นสะไภ้บ้านป่าสี่
ต่างหาก”

“ทำไมต้องขายหนูด้วย หนูทำผิดอะไรคะ” เด็กหญิงออกปากถาม
น้ำตาาร่วง มือน้อยๆ กำขายเสื้อแน่น

“ลื้อเล็กล้าออยสักที่ได้ไหม อ้าวละเบือ อะไรนิตอะไรหนอย
ก็น้ำตาเล็ดน้ำตาาร่วง ลื้อจะผิดหรือไม่ผิดอ้าวไม่สนใจ อ้าวจะขายลื้อก็ขาย”
อาเง็กแหว

“อย่าขายหนูเลยนะคะคุณป้า หนูจะไม่ดี๊ ไม่ชน จะเชื่อฟังคุณป้า
ทุกอย่าง” อาลั้งอ้อนวอน เพราะเกรงว่าถ้าถูกขายไปแล้ว หากแม่มาหา
จะไม่ได้พบกัน

“ลื้อเล็กร้องชะที ไม่งั้นจะถูกตี” อาเง็กหันไปคว้าไม้เรียว

อาลั้งตกใจรีบกลั้นสะอื้น ยกมือเช็ดน้ำตา

ป้าซำยิ้มน้อยยิ้มใหญ่เข้ามาโอบกอดอาลั้งราวกับรักใคร่เสีย
เต็มประดา พุดปลอบว่า “หนูไปกับยายนะ ยายจะพาไปอยู่บ้านดีๆ แถม
ยังมีเพื่อนเล่นด้วย” แล้วนางก็หันไปบอกอาเง็กว่า

“อ้าวต้องรีบไปก่อนนะ เดี่ยวธุระไม่ทันเสร็จจะมีดค่าเสียก่อน”

“เออๆ ลื้อรีบไปเถอะ” อาเง็กบอก รู้สึกหงุดหงิดรำคาญอย่าง
ไร้สาเหตุ นางมองร่างอาลั้งที่เดินตามแรงจูงของป้าซำก้าวพ้นประตู
บ้านไปแล้วรู้สึกใจโหวงๆ ซอกล จะว่านางรักอาลั้งก็ไม่ใช่ แต่คงเป็น
เพราะเลี้ยงดูสั่งสอนกันมานานถึงสองปี ทำให้นางอดรู้สึกเสียตายเด็ก
ไม่ได้ แล้วอีกปัญหาคืออาลั้งจะเห็นด้วยกับการกระทำของนางหรือเปล่า

อาลั้งเดินตามแรงจูงของป้าซำ เมื่อออกห่างจากบ้านราวห้าเมตร

เด็กหญิงก็อดเหลียวกลับไปมองไม่ได้ บ้านหลังนี้มีสิ่ง que เด็กหญิงอาลัย
อาวรณ์คือลุงชึ่งกับแม่ที่ลอบมาเยี่ยมบ่อยๆ...นี่ถ้าไปอยู่ที่ใหม่แม่จะไปหา
ถูกหรือเปล่านั้นไม่รู้



5

บ้านป้าสี่เป็นบ้านหลังเดี่ยวปลูกอยู่ในรั้วล้อมรอบที่ทำด้วย
อิฐดินก้อนโต ตัวบ้านไม่ได้ใหญ่โตนัก มีสภาพค่อนข้างเก่ามากกว่าใหม่
ป้าสี่นั่งอยู่บนเก้าอี้ไม้ดำที่ขัดจนขึ้นเงา มีโต๊ะเล็กก้นกลาง อีกข้างเป็น
เก้าอี้ไม้ดำอีกตัวซึ่งเป็นของเก่าแก่ของตระกูล ป้าสี่นั่งอยู่บนเก้าอี้ตัวนั้น
กำลังจาะในคุณสมบัติของอาลั้งให้ป้าสี่ฟัง

ป้าสี่ซึ่งมีเค้าหน้าไม่ดูเหมือนป้าเง็กมองมาทางเด็กหญิงแล้วยิ้ม
ออกปากชมว่า “หน้าตาน่ารักดี โตขึ้นคงสวยมากทีเดียว”

“ใช่แล้วละ” ป้าชาเสริม “เด็กคนนี้สวยจริงๆ อย่างที่อ้าวบอกใช้มั้ย
ละ”

“แต่ห้าสิบเหรียญนะมันแพงไป” ป้าสี่เอ่ยเสียงเฉิบๆ “ตอนแรก
ที่ตกลงกันบอกไว้ว่าสี่สิบห้าเหรียญ แต่พออ้าวพอใจเด็กจะมาเรียกเพิ่ม
มันไม่ถูกต้องหรอกนะ”

“นี่ไม่ใช่อ้าวเรียกเองหรอกนะป้าสี่ อาเง็กอีกก็เรียก อ้าวอัสอนนาน
เด็กจนเป็นทุกอย่างแล้ว ห้าสิบถือว่าไม่แพง” ป้าชาโกหกหน้าตาเฉย

“อ้าวรู้อยู่ว่าลื้อเป็นนายหน้า ไม่มีวันยอมขาดทุนหรอก ถ้าลื้อ
ยื่นกรานห้าสิบเหรียญก็พาเด็กคืนไป อ้าวไม่ชอบคบค้ากับคนไม่มีสัจจะ”
น้ำเสียงของป้าสี่แผ่วเฉิบๆ แต่เอาจริง

“ແหม ป้าสี่ พุดเสียจนไม่มีเยื่อใย อีกห้าเหรียญให้อ้าวเป็นค่า

แม่สื่อไม่ได้เซียวหรือ”

“ค่าแม่สื่อลื้อก็บวกอยู่ในค่าตัวเด็กอยู่แล้ว เรื่องแบบนี้ใครๆ ก็รู้”
ป้าสี่เอ่ยอย่างรู้เท่าทัน

ป้าซำรู้แน่ว่าโกงค่าตัวอาลั้งไม่ได้อีกแล้วก็ทำเป็นถอนหายใจ “เรา
คนกันเอง ก็ถือว่าช่วยๆ กันไป ถึงไม่ได้เงินก็ไม่เป็นไร”

“ตกลงว่ายังไง” ป้าสี่ถามย้ำเพื่อความแน่ใจ

“ก็สี่สิบห้าเหรียญตามเดิม” ป้าซำบอกเสียงอ่อย

“จั้นเรียกเด็กเข้ามาสิ” ป้าสี่เอ่ยบอก

“อาลั้ง เข้ามาเรียกป้าสี่หน่อย” ป้าซำออกคำสั่ง

อาลั้งจึงเดินเข้ามาใกล้ในระยะสองเมตร แล้วย่อกายแบบที่พ่อ
เคยสอนไว้ ก่อนจะเรียกขานว่า “ยายสี่”

“ไม่ใช่” ป้าสี่ส่ายหน้า “ลื้อมาเป็นลูกสะใภ้แล้ว ต้องเรียกอ้าวว่า
อาม่า⁵”

“อ้าว เรียกใหม่สิ” ป้าซำล่ำทับ

“ค่ะ” อาลั้งรับคำ แล้วเรียกตามทีผู้ใหญ่สอน “อาม่า”

“จ๊ะ เด็กดี” ป้าสี่รับคำ สีหน้าเคร่งขรึม แล้วหันไปทางป้าซำ
“เดี๋ยวอ้าวจะให้เด็กสองคนยกน้ำชาเป็นพิธี ลื้อก็อยู่ด้วยสิ”

“ไม่ละ อ้าวมีธุระ” ป้าซำปฏิเสธคำเชิญ เพราะต้องการจะรีบๆ
เอาเงินแล้วไป

ป้าสี่เข้าใจจึงหยิบถุงเงินที่เตรียมเอาไว้แล้ววางบนโต๊ะ พลังบอกว่า
“นับเสียก่อนนะ”

“จ๊ะจ๊ะ” ป้าซำรีบล้วงเงินจากถุงผ้าออกมานับ พอนับครบก็ใส่ในถุง
ตามเดิม แล้วยิ้มให้ป้าสี่

“มีชาดื่มกินมัย” ป้าสี่ถาม

⁵ อาม่า เป็นคำที่ลูกสะใภ้เรียกแม่สามี มีความหมายว่าย่า

“ครบพอดี ไม่มีขาดไม่มีเกินจ๊ะ” ป้าชำตอบแล้วลุกขึ้น “อ้าวกลับก่อนนะ จะรีบไปธุระต่อ”

“ค่อยๆ เดินนะ” ป้าสี่พูดตามมารยาทการส่งแขก

ส่วนป้าชำหลังออกจากบ้านป้าสี่มาในใจก็คอยคำนวณจำนวนเงินที่ตนจะได้

“พ่อแม่เอาตีบอกจะขายยี่สิบสี่เหรียญ แต่ถ้าอ้าวต่อเหลือยี่สิบเหรียญ พวกอีก็ต้งยอมอยู่แล้ว เพราะเป็นคนจนจะต้องรีบใช้เงิน อ้าวก็ได้กำไรยี่สิบห้าเหรียญเหาะๆ”

คล้อยหลังป้าชำออกไปแล้ว อาลั้งเพิ่งสังเกตว่ามีเสียงหัวเราะ
อีๆ อยู่ด้านในบ้าน ป้าสี่เองก็ส่งเสียงเรียก “อาใช้ ออกมาซิ”

“เฮะ แม่”

ลั่นเสียงรับคำ เด็กชายวัยไล่เลี่ยกับอาลั้งก็โผล่หน้าออกมาจากข้างในบ้าน เด็กชายตัดผมสั้นเกรียน ดวงหน้าดูทะเล้น พอออกมาาก็โอบมาตึงผมเปียข้างหนึ่งของอาลั้งเล่น

อาลั้งตกใจนิดๆ แก้มเจ็บหน่อยๆ จึงเผลอตวัดใช้มือตบมือข้างที่ตึงผมเปียของตนเต็มแรง

เผียะ!

เท่านั้น เด็กชายจึงปล่อยมือพลางบ่น “ดูชะด้วย”

แต่ป้าสี่มีสีหน้าไม่พอใจอย่างมาก นางเรียกเด็กหญิงเสียงหนัก

“อาลั้ง คุณเข่าลงเดี๋ยวนี้”

อาลั้งหน้าเหลือ ถามว่า “คุณเข่าทำไมคะ”

“ลื้อทำผิดที่ตีอาใช้ คุณเข่าลงเดี๋ยวนี้”

ได้ยินเสียงที่ขุ่นจัดของป้าสี่ ทำเอาอาลั้งสะดุ้งไม่กล้าขัดขืน รีบคุกเข่าลงทันที

“อาใช้คือผ้าลื้อ จะตบจะตี จะว่ากล่าวอะไร ลื้อก็ต้องอดทน

ห้ามต่อสู้หรือทำร้ายอาใช้เป็นอันขาด เข้าใจไหม” ป้าสี่สั่งสอนอาลั้ง
น้ำเสียงดุตัน

“เข้าใจแล้วค่ะ” อาลั้งรับคำสั่งเสียงเบา

“พูดดังๆ หน่อยซิ” ป้าสี่สั่ง

“เข้าใจแล้วค่ะ” อาลั้งเอ่ยเสียงดังขึ้นตามคำสั่ง

ป้าสี่จึงหันไปสั่งสอนอาใช้

“อาใช้ อาลั้งนี้เป็นเมียของลื้อ ถ้าอีทำให้ลื้อไม่พอใจ ลื้อจะด่าจะ
ว่าจะตบจะตีอย่างไรก็ได้”

อาใช้ได้แต่มองแม่ที่สลับกับมองอาลั้งที่ ในใจเด็กชายสงสัยยิ่งนัก
ว่าเมียคืออะไร เพื่อนเล่นอย่างนั้นหรือ ถ้าเป็นเพื่อนเล่น เขาอยาก
จะเล่นกับเด็กผู้ชายมากกว่า!

“อาลั้ง เมื่อกี้ลื้อตีอาใช้ เป็นความผิด อ้าวจะลงโทษลื้อ ให้ลื้อ
ตบหน้าตัวเองสิบที” ป้าสี่สั่งเสียงเฉียบขาด “ลงมือเดี๋ยวนี้”

อาลั้งจึงยกมือขวาชื่นตบหน้าตัวเอง ทว่าเสียงเบาๆ ไม่เป็นที่พอใจ
ของป้าสี่ นางจึงออกคำสั่ง

“แรงกว่านี้ แรงอีกๆ”

เด็กหญิงเพิ่มความแรงขึ้นตามคำของป้าสี่ จนสุดท้ายแก้มข้างขวา
ของอาลั้งก็บวมแดง

ความเป็นอยู่ที่บ้านป้าสี่นั้น หลังจากให้เด็กชายหญิงยกน้ำชา
พอเป็นพิธีแต่งงานวัยเด็กแล้ว อาใช้ก็ยังคงนอนกับป้าสี่ผู้เป็นแม่ เพราะ
เขากลัวผี ส่วนอาลั้งนอนในห้องเล็กๆ มีดๆ ที่พอซุกหัวนอนตอนกลางคืน
เท่านั้น โดยที่ป้าสี่วางแผนว่าเมื่อเด็กทั้งสองโตพอสมควรจึงจะให้เข้าหอ
ในเวลาเช้าตรู่ พออาลั้งถูกปลุก เด็กหญิงก็ไม่ต้องเข้าครัวไป
ติดเตาหุงข้าวอย่างที่บ้านป้าเจ็ก แต่ป้าสี่กลับส่งตะกร้าหว่ายใบเก่าและ
มีกลิ่นเหม็นให้ไปหนึ่งพร้อมกับเสียมอันเล็กๆ แล้วสั่งว่า

“ไปเก็บข้าว”

“เก็บข้าวมาทำไมคะ” ได้ฟังคำสั่งแปลกๆ เด็กหญิงก็ทำหน้างุนงง
เอ๋อถาม

“เอามาตากแห้งไว้ใช้แทนถ่าน” ป้าสีตอบ

“แล้วเก็บยังงัยคะ” เด็กหญิงถามต่อ เพราะเป็นงานที่ไม่เคยทำมา
ก่อนในชีวิต

“เวลาเช้าๆ คนเลี้ยงวัวจะต้อนวัวไปกินหญ้าที่ทุ่ง ระหว่างทางมันจะ
ชี้ทั้งไว้ ลือก็ไปตามเก็บมา โดยเอาเสียมนี้ตักใส่ตะกร้า เอามาให้มากๆ
เข้าใจไหม”

“คะ” อาลั้งรับคำพลางพยักหน้า แต่ยังไม่หายง

“เออละ รีบไป เตี่ยวคนอื่นเก็บไปหมดเสียก่อน”

อาลั้งจึงรีบออกจากบ้านเดินไปตามทางดิน เห็นเด็กๆ ออกมาเก็บ
ข้าวกันหลายคน ส่วนใหญ่จะอายุมากกว่าตน ต่างแย่งกันเก็บข้าวรวกับ
มันเป็นสิ่งล้ำค่าอย่างนั้น

อาลั้งเห็นข้าวกองหนึ่งก็วิ่งตรงไปจะใช้เสียมตัก แต่ทันใดนั้น

ปิ๊ง...เสียมอันหนึ่งเคาะลงมาที่หัวอาลั้งอย่างแรง

อาลั้งเจ็บจนเห็นดาวระยับ เมื่อเงยหน้าขึ้นมองคนตึกก็เห็นว่า
เป็นเด็กหญิงเหมือนกัน แต่ดูจะมีอายุมากกว่า ตัวก็ใหญ่กว่า พอเห็น
อาลั้งมอง เด็กหญิงก็กระซอกเสียงว่า

“อ้าวเห็นก่อน ต้องเป็นของอ้าว ลือมาแย่งได้ยังงั”

ว่าแล้วเจ้าหล่อนก็ตักข้าวกองนั้นไปหน้าตาเฉย

อาลั้งพยายามมองหาข้าวกองใหม่ แต่ทุกกองที่เห็นก็จะมีเด็กๆ
รุมฮือกันเข้าไปแย่งเก็บ ในที่สุดเด็กหญิงก็กลับบ้านมือเปล่าในเวลาสาย
มากแล้ว

พอเห็นสภาพของอาลั้ง ป้าสีก็ส่ายหน้าพึมพำว่า

“สวยแต่รูป ใช้การใช้งานอะไรไม่ได้เรื่อง กะฮือแค่ไปเก็บข้าวแค่นี้

ยังกลับบ้านมามีมือเปล่า สมัยอ้าวไปเก็บขี้วัวครั้งแรกยังได้มาครึ่งตะกร้าเลย”

“หนู เอ่อ...หนูถูกตีด้วย” อาลั้งพยายามบอกความยากลำบากของตนให้ผู้ใหญ่ตรงหน้าฟัง

แต่คำตอบที่ได้คือ

“ถูกตีแล้วทำไม ลี้อวิเศษมาจากไหนคนอื่นถึงจะตีลื้อไม่ได้ ลื้อถูกตีลื้อก็ตีตอบสิ แต่ต้องเก็บขี้วัวมาให้ได้ วันนี้อ้าวไปเก็บไม่ได้ เซ้านลื้อก็ไม่ต้องกินข้าว ไปเก็บถ้วยเก็บชามมาล้างได้แล้ว”

อาลั้งจึงเอาเครื่องมือสำหรับเก็บขี้วัวไปเก็บ แล้วเข้าไปในบ้าน เพื่อเก็บถ้วยชามมาล้างตามคำสั่ง ขณะที่กำลังก้มหน้าก้มตาล้างถ้วยชามอยู่นั้น ขนมหีเยะครึ่งชิ้นก็ถูกยื่นมาตรงหน้า

อาลั้งมองเจ้าของมือนั้นซึ่งก็คืออาใช้ จึงถามว่า

“ให้อ้าวเธอ”

“ฮื่อ” อาใช้พยักหน้า “มันตกพื้นแล้ว สกปรก อ้าวเลยไม่กิน อ้าวให้ลื้อก็แล้วกัน”

อาลั้งคิดในใจ ขนมหีเยะตกพื้น มันสกปรกแล้ว แต่ตอนนี้หิวจนแทบไส้ เด็กหญิงจึงยื่นมือไปรับขนมหีเยะครึ่งชิ้นนั้นมาใส่ปากอย่างหิวโหย



อาชีวะยืนหลบอยู่ที่รั้วกำแพง แอบมองเข้าไปที่ช่องซึ่งสามารถ
เดินทะลุเข้าไปยังลานบ้านของอาเริกันได้ จวนใกล้เที่ยงแล้วยังไม่เห็น
อาลั้งออกมาทำงานบ้านอย่างที่เคย นางคิดแล้วคิดอีกตั้งหลายครั้งว่า
จะเข้าไปหาลูกสาวในบ้านดีไหม ในที่สุดก็ไม่กล้าเข้าไปสักที เพราะรู้ว่า
อาเริจะต้องไม่พอใจแน่ๆ

จนกระทั่งบ่ายก็เห็นอาเริออกมาเก็บผ้าอ้อม แต่ไม่เห็นอาลั้ง
อาชีวะก็คิดว่าลูกสาวไม่สบาย

เมื่อคิดถึงตรงนี้อาชีวะก็ตัดสินใจเดินเข้าไปในลานบ้าน

จังหวะเดียวกับที่อาเริหันมาเห็นเข้า ก็ถามเสียงมะนาวไม่มีน้ำว่า
“ลื้อมาทำไม”

“เอ่อ...อ้าวมาหาอาลั้งคะ” อาชีวะตอบด้วยที่ท่อนอบน้อม

“อาลั้งไม่ได้อยู่ที่นั่นแล้ว” อาเริกตอบพลางเก็บผ้าอ้อมใส่ตะกร้า

หวาย

อาชีวะอึ้งไปชั่วครู่ ก่อนจะตะกุกตะกักถามต่อ

“มะ...หมายความว่ายังไงคะ”

“อ้าวขายอ้อไปแล้ว” อาเริกตอบแล้วหิ้วตะกร้าหวายเดินเข้าบ้าน
โดยไม่สนใจอาชีวะแม้แต่น้อย แต่แม่ของเด็กหญิงรีบเดินตามมาติดๆ
พลางร้องถาม

“ขายให้ใคร ที่ไหน”

“อ้าวไม่รู้” อาเง็กตอบเสียงสับสน ค้อนอีกฝ่ายที่เดินตามเข้าบ้าน โดยไม่ได้รับการเชื้อเชิญ

“ได้โปรดบอกอ้าวเถิด อ้าวคิดถึงลูก อยากเห็นหน้าลูก” อาชีวกุยกะพา ลงอ้วนนอน

“อ้าวบอกไม่รู้ก็ไม่รู้สิ” อาเง็กเอ่ยด้วยน้ำเสียงไม่พอใจ “ลื้อจะมา กุยกะให้ตายอ้าวก็ไม่รู้”

อาชีวร้องไห้เสือกออกมา คร่ำครวญพร้อมผงกศีรษะขึ้นลงให้อีกฝ่าย

“ขอร้องละ ลื้อโปรดบอกอ้าวเถิด”

“เฮ้อ ลื้อนี่เข้าใจจริงๆ ถ้าลื้ออยากรู้ก็ไปถามป้าชำดูสิ” อาเง็กว่า

“ป้าชำเกี่ยวข้ออะไรด้วยคะ” อาชีวงยหน้าขึ้นถาม หน้าผากเป็นผ่นดินที่พื้น เพราะพื้นบ้านเป็นดินที่อัดแน่น

“ป้าชำเป็นคนจัดการขายอาลั้ง ถ้าลื้ออยากจะทำตอนนี้อยู่ที่ไหน เป็นตายร้ายดียังไง ลื้อก็ไปถามป้าชำเอาเองแล้วกัน อ้วนงานยุ่ง อย่มายุ่งกับอ้าวเลย” อาเง็กตัดบท

“งั้นอ้าวลาก่อนนะคะ” อาชีวกุยกะตัวลุกขึ้นยืน ค้อมศีรษะให้อีกฝ่าย

“ฮือ อ้าวไม่ส่งนะ”

อาชีวกุยกะออกจากบ้านอาเง็กก็ตรงไปบ้านป้าชำทันที ซึ่งไปถึงเอาเวลาบ่ายคล้อยจนเย็น นางเคาะประตูอยู่ครู่หนึ่ง ลักพักป้าชำก็ออกมาเปิดประตู พอเห็นเป็นอาชีวกุยกะก็ทำท่าจะปิดประตูไล่หน้า ดีที่นางเอามือยันประตูไว้ได้ทัน พलगขอร้อง

“ป้าชำ ให้อ้าวเข้าบ้านเถอะนะ อ้าวมีเรื่องจะคุยด้วย”

“เรื่องอาลั้งละสิ” ป้าชำเดา

“ใช่แล้ว อ้าวร้อนใจจริงๆ” อาชีวะพูดน้ำเสียงวิงวอน
 แต่ป้าซ่าไม่มีทีท่าจะยอมเปิดประตูให้เข้าง่ายๆ ซ้ำร้ายยังว่า
 “ลื้อไม่ต้องมาถาม อ้าวไม่บอกอะไรลื้อหรอก”
 “น้าป้า ช่วยอ้าวหน่อย อ้าวคิดถึงลูกจริงๆ” อาชีวะขอร้อง
 “ไม่ ลื้อไปไกลๆ เลย อ้าวไม่บอกอะไรลื้อทั้งนั้น” ป้าซ่าเอ่ยพลาง
 ออกแรงดันประตูจะให้ปิด

แต่อาชีวะสาวกว่าจะมีแรงมากกว่า อาชีวะเห็นว่าอีกฝ่ายจะปิดประตู
 ให้ได้ก็ร้อนใจ หุ่่มเทรียวแรงสุดกำลังผลักประตูให้เปิดออก ผลก็คือ
 ประตูเปิดผลัวะ ป้าซ่าหงายหลังก้นจ้ำเบ้า อาชีวะตกใจรีบเข้าไปพยุง
 พลังตาม “เป็นยังไงบ้าง เจ็บตรงไหนหรือเปล่า”

“ลื้อจะฆ่าอ้าวเหอ” ป้าซ่าร้องโอดโอย ค่อยๆ ลุกขึ้นตามแรง
 พยุงของอาชีวะ พอลุกขึ้นได้นางก็ตบหน้าอาชีวะหนึ่งฉาด

อาชีวะกุมแก้มที่ถูกตบ ทั้งเจ็บทั้งง “ป้าตบอ้าวทำไม”

“อ้าวจะตบ ลื้อจะทำไม” ป้าซ่าเอ่ยอย่างคนถือไฟเหนือกว่า “ถ้าอ้าว
 ตบลื้อจนพอใจ อ้าวอาจจะบอกลื้อก็ได้ว่าอาลั้งลูกสาวลื้ออยู่ที่ไหน”

อาชีวะรู้ว่าป้าซ่ายังโกรธเรื่องแบ่งเงินที่ขายอาลั้งเมื่อสองปีที่แล้ว
 ให้น้อยไป และถ้าไม่ยอมให้แกตบตีในเวลานี้ แกก็จะไม่ยอมบอกว่า
 อาลั้งอยู่ที่ไหน ซึ่งคิดไปคิดมาอาชีวะก็จำต้องยอมเจ็บตัว

“งั้นลื้อก็ตบอ้าวเถอะ ตบให้พอใจ อ้าวจะไม่ขัดขึ้น แต่ขออย่าง
 เดียว ให้บอกอ้าวว่าตอนนี้อาลั้งอยู่ที่ไหน” อาชีวะเอ่ยจริงจัง

“ดี” ป้าซ่าพูดพร้อมกับเงื้อมมือขึ้น

แต่ก่อนจะฟาดฝ่ามือไปที่ใบหน้าของอีกฝ่าย พลันนางก็คิดขึ้นได้ว่า
 อาชีวะยังมีลูกชายอีกสองคน อีกไม่กี่ปีเด็กชายทั้งสองก็จะเติบโตเป็น
 ชายหนุ่ม และอีกไม่ถึงสิบปีอาลั้งก็จะโตเป็นสาว เป็นเมียของอาชีวะ
 ซึ่งถ้าป้าลื้อล้นบุญเมื่อไร อาชีวะก็จะเป็นเจ้าของสวนผลไม้บนเนินเขา มีฐานะ
 พอใช้ทีเดียว ส่วนอาลั้งเมื่อโตขึ้นคงจะสวยมาก สามีก็นคงรักไม่น้อย

ที่สำคัญอ่าลังก็ต้งเข้าข้างแม่ การสร้างความแค้นไว้กับอ้าวจึงเป็นเรื่องที่ไม่ฉลาดเอาเสียเลย!

คิดแล้วป้าซำก็ลดมือลง แล้วปั้นหน้ายิ้มแย้ม

“อ้าวล้อเล่น เรามั่นคนกันเอง อ้าวจะไปตบไปตีลื้อไต้ยังเง เมื่อกี้เป็นเพราะมือมันกระตุก อ้าวไต้ตั้งใจจะตบลื้อหรอก”

“ป้าไม่ตบอ้าวแล้วเหอ” อาชีวะถามงๆ

“ตบเดิบอะไรกัน” ป้าซำโบกไม้โบกมือ

“ถ้ายังเง ป้าซำก็ช่วยบอกอ้าวหน่อยว่าตอนนี้อาลังอยู่ที่ไหน” อาชีวะพูดน้ำเสียงอ่อนหวาน

“อ้าวตั้งใจจะบอกลื้ออยู่แล้ว” ป้าซำว่า “แต่เรื่องมันยาว เข้าไปคุยกันในบ้านดีกว่า” ว่าแล้วนางก็เดินนำเข้าไปในบ้านที่ก่อด้วยอิฐดินชั้นเดียว

อาชีวะก้าวเข้าไปในบ้านซึ่งแบ่งเป็นห้องโถงเล็กๆ กับห้องนอนที่อยู่ด้านหลัง ที่ห้องโถงมีโต๊ะสี่เหลี่ยมตัวเล็กตั้งกาน้ำชาเก่าๆ สองฟากของโต๊ะที่ตั้งชิดผนังด้านหนึ่งมีเก้าอี้ไม้สี่เหลี่ยมไม่มีพนักตั้งอยู่ ป้าซำกุกิจจอบัดเก้าอี้ตัวหนึ่งด้วยผ้าชีรีว พलगเอ่ยเชื้อเชิญ

“นั่งลงดื่มน้ำชาก่อนลืออาชีวะ”

“ป้าซำ อ้าวอยากรู้ว่าลังอยู่ไหน” อาชีวะย้ำความจำนง ยังไม่ยอมนั่ง

“นั่งลงก่อน ยังเงอ้วก็จจะบอกให้ลื้อรู้้อยู่แล้ว” ป้าซำเอ่ย พलगนั่งลงบนเก้าอี้กักตัว

อาชีวะรู้ว่าถ้าตนไม่ทำตามทีเจ้าของบ้านบอก คงรู้เรื่องของลูกได้ยาก จึงนั่งลงทีเก้าอี้ตัวตรงข้ามป้าซำ

ป้าซำรินน้ำชาใส่ถ้วยดินเผาสองใบ ส่งให้อาชีวะถ้วยหนึ่ง

“ดื่มน้ำชาให้ชุ่มคอก่อนลือ”

อาชีวะยกน้ำชาทีไม่มีความร้อนแล้วขึ้นดื่มอีกหนึ่ง รู้ว่านั้นเป็น

หน้าฟ้ากันๆ และไม่สนใจด้วยว่าเป็นชาติหรือชาติไม่ดี

“อาชีวะ ลือรู้หรือเปล่าว่าอาเง็กอีร้ายกาจมาก อีตีอาลังทุกวัน”
ป้าชำเริ่มเรื่อง

อาชีวะพอจะรู้อยู่บ้างและสงสารลูกจับใจ แต่ก็ช่วยอะไรลูกสาว
ตัวน้อยไม่ได้

“อ้าวละสงสารอาลังจริงๆ” ป้าชำเอ่ยต่อ “อาเง็กตั้งใจจะใช้อาลัง
ทำงานจนแก่ตาย ไม่ให้อีมีเหย้ามีเรือน”

“เรื่องมีเหย้ามีเรือน สำหรับอาลังในเวลานี้ออกจะเร็วไปนะป้า”
อาชีวะแย้งขึ้น เพราะเห็นว่าลูกสาวเพิ่งจะเจ็ดขวบ

“ใครว่า รีบๆ มีเหย้ามีเรือนซะตั้งแต่อายุน้อยๆ ยังดีกว่าถูก
ใช้งานกลายเป็นสาวแก่คาบ้านเป็นไหนๆ” ป้าชำแย้ง

“ป้าชำพูดอย่างนี้หมายความว่าอาลังแต่งงานเป็นลูกสะใภ้เด็ก
แล้วหรือ” อาชีวะถาม คิ้วขมวดเข้าหากันอย่างกังวล

“ก็ใช่ละสิ” ป้าชำยิ้มน้อยยิ้มใหญ่กับผลงานของตนเอง “กว่าจะ
ทำอย่างนั้นได้อ้าวต้องเปลืองน้ำลายเกลี้ยกล่อมอาเง็กอยู่ตั้งหลายชั่วโมง
ทีเดียวนะ”

“แล้วอาลังไปเป็นลูกสะใภ้บ้านไหน” อาชีวะถามเข้าเรื่องสำคัญ

“บ้านป้าสี่ หมู่บ้านตระกูล...ห่างจากที่นี่ไม่ไกลเท่าไร”

“ไม่รู้แม่ผัวของอาลังจะดูเหมือนอาเง็กหรือเปล่า” อาชีวะเอ่ยอย่าง
กังวล

“ไม่หรอก ป้าสี่เป็นคนธรรมะธัมโม ชอบไหว้พระสวดมนต์
ไม่ดูเหมือนอาเง็กหรอก อีกอย่างป้าสี่ก็เป็นมายาหลายปีแล้ว คงรัก
อาลังเหมือนลูกสาวละไม่ว่า แล้วอาชีวะที่เป็นสามเฒ่าของอาลังก็อายุ
รุ่นเดียวกัน เด็กสองคนนี่คงเป็นเพื่อนเล่นกันสนุกไปเลย แบบนี้โตขึ้น
มาด้วยกันก็จะเป็นสามเฒ่าที่รักใคร่กลมเกลียวกัน แล้วบ้านนั้นะก็มี
สวนผลไม้บนเนินเขา มีสมบัติพัสถาน ไม่ใช่ซีๆ ทีเดียวนะ เห็นไหม

อ้าววางแผนอนาคตให้อาลังไว้เป็นอย่างดี นี่ถ้าไม่รักเหมือนลูกเหมือนหลาน อ้าวไม่ทำให้ขนาดนี้หรือ” ป้าชำตบท้ายด้วยการทวงบุญคุณ

“ขอบใจป้าชำมากนะที่ช่วย” อาชีวะเอ่ย

“ไม่ต้องขอบอกขอบใจหรือก เพียงแต่เด็กๆ โตขึ้นอย่าลืมยายแก่คนนี้ก็แล้วกัน” ป้าชำหัวเราะตบท้าย

อาชีวะไม่พูดอะไรมากไปกว่านั้น เพราะรู้จักคนอย่างป้าชำดี ถ้าไม่มีผลประโยชน์งั้นไม่มีวันทำดีกับใครหรือ

แต่คำโบราณว่า...ปิดปากดีกว่าปิดบ้าน

คำพูดที่แสดงความรู้เท่าทัน ไม่ได้หมายความว่าตนเป็นคนฉลาดและอาจจะกลายเป็นคนโง่ด้วยซ้ำ ถ้าคำพูดนั้นสร้างศัตรูขึ้นมา

อาชีวะจึงบอกกับป้าชำว่า “อ้าวขอบใจจริงๆ อ้าวลาละนะ”

“ค่อยๆ เดินละ” ป้าชำมองตามหลัง คิดว่าตนเกลี้ยกล่อมอาชีวะที่ดูเป็นคนซื่อๆ ได้อยู่หมดแล้ว

คืนนั้น อาชีวะกลับจากการไปค้าขายต่างจังหวัดถึงบ้านเอาตอนหัวค่ำ เขาเคาะประตูรั้วอยู่ครู่หนึ่ง ก็ได้ยินอาเง็กถามว่า

“ใคร”

“อ้าวเอง อาชีวะ” ผู้เป็นสามีตอบ

อาเง็กรีบเปิดประตูด้วยความดีใจ ส่งเสียงทักด้วยความยินดี “อาชีวะ ล้อกลับมาแล้วหรือ”

“เข้าบ้านก่อนๆ” อาชีวะบอกภรรยาสิหนียิ้มแยมแจ่มใส

อาเง็กเปิดประตูกว้างขึ้นให้สามีหิ้วกระเป๋าหิ้วสองใบเข้าประตูมาก่อน แล้วจึงจัดการปิดประตูให้เรียบร้อย

อาชีวะวางกระเป๋าลงบนพื้นบ้าน พอดีอาเง็กเดินตามมาถึง ทั้งสองยังไม้ทันได้พูดอะไรกัน เสียงเด็กร้องไห้จกก็ดังมาจากห้องนอน

“เสียงเด็กที่ไหน” อาชีวะถามงๆ

“ลูกชายเราไง” อาเง็กบอก ก่อนจะเข้าไปในห้องนอน อุ้มเด็กผู้ชายคนหนึ่งออกมาส่งให้สามีดู “เป็นเด็กผู้ชายด้วยนะ” นางเอ๋ยเห็น

“ลื้อซื้อมาเหรอ” อาฮึงถาม

“ใช่แล้ว อ้าวชอบเด็กคนนี้นี่มาก” อาเง็กตอบ

“ฮือ” อาฮึงพยักหน้ารับรู้ แต่ไม่สนใจเด็กเท่าไร กลับยกกระเป๋าใบหนึ่งขึ้นมาวางบนโต๊ะ แล้วเปิดกระเป๋าออก หยิบผ้าชิ้นที่มีลายดอกสวยงามมาให้อาเง็กดู

“อ้าวซื้อมาฝากลื้อ มันเป็นผ้าที่มีขายแต่ในร้านฝรั่งเท่านั้นนะ”

อาเง็กเห็นผ้าก็มีสีหน้าสดใส อยากจะเอื้อมมือไปรับมาชื่นชม แต่ติดขัดที่มือกำลังอุ้มเด็กชายที่ร้องอแงอยู่ หลายวันมานี้อาเง็กยุ่งอยู่กับเด็กคนนี้จนแทบจะบ้าตาย ไม่คิดว่าการเลี้ยงเด็กเล็กๆ จะลำบากยากเย็นขนาดนี้

“สวยมาก อ้าวชอบ” อาเง็กบอกสามี

“ลื้อตัดเสื้อใส่นะ จะต้องสวยที่สุดในหมู่บ้านแน่ๆ” อาฮึงเอ๋ยยิ้มๆ

“ลื้อก็พูดซะอ้าวชินเลย” อาเง็กอมยิ้มสุขใจ

ทว่าความสุขใจของอาเง็กก็มีอันต้องสะดุดลง เมื่ออาฮึงถามว่า

“อลังละ” เขาวางผ้าผืนงามผืนนั้นลงบนโต๊ะ แล้วหยิบของอีกชิ้นหนึ่งออกจากกระเป๋า “อ้าวมีของให้อีด้วยนะ อีเห็นจะต้องดีใจมากแน่ๆ”

ของที่อาฮึงว่าคือตุ๊กตาตัวหนึ่ง ตัดเย็บอย่างประณีต ใส่หมวกบานและกระโปรงเป็นชั้นๆ อย่างคนตะวันตก

“อลังเอ๊ย ออลัง มาהלุงซิ ลุงมีของจะให้” อาฮึงส่งเสียงดังๆ เพราะคิดว่าเด็กหญิงคงอยู่ในห้องด้านหลัง

“ไม่ต้องเรียกแล้ว” อาเง็กขัดขึ้น

“ทำไม่ละ”

“อ้าวไม่ได้อยู่ที่นั่นแล้ว”

คำตอบของอาเง็กทำให้อาฮึงอึ้งไป ก่อนจะถามว่า

“หมายความว่ายังไง”

“เอ่อ...อ้าวขายอ้อไปแล้ว” อาเง็กพูดอีกอึกก็ไม่ได้ถามคำนั้น

“ขาย! ลื้อขายอ้อไปทำไม ลื้อก็รู้ว่าอ้าวรักอ้อเหมือนลูก” อาฮึงพูดเสียง
อ่อนแรง ทรวดตัวลงนั่งบนเก้าอี้

“ก็อ้าวคิดจะซื้ออาต๋อ อ้าวก็เลยขายอ้อไป เพราะอ้าวไม่ยากลำบาก
เลี้ยงลูกหลายๆ คน” อาเง็กอ้าง

“มีอ้ออยู่ อ้าวไม่เห็นลื้อจะลำบากตรงไหน มีแต่สบาย เพราะอ้อช่วย
ทำงานให้ลื้อได้” อาฮึงพูด น้ำเสียงซักจะขุ่น ทำให้อาเง็กไม่กล้ากลับเกลื่อน
ด้วยการเอะอะไวยวายเหมือนอย่างที่เคยทำบ่อยๆ จึงแก้ตัวเสียงอ่อยว่า

“อ้าวจะซื้ออาต๋อ แต่เงินไม่พอนะ”

“เงินไม่พอก็รออ้าวกลับมาก่อนสิ ทำไมต้องรีบร้อนขายอาหมวย
ไปด้วย”

ทำไมต้องรีบร้อนขายอาลั้งนะหรือ...อาเง็กคิดในใจ

ไม่ใช่เพราะเงินไม่พอซื้อลูกคนใหม่อย่างเดียวนะหรอก อีกเหตุผล
หลักก็เป็นเพราะอาฮึงแหวะเวียนมาหาอาลั้งบ่อยๆ และดูท่าอาฮึงก็เมตตา
สงสารอาฮึงอยู่ไม่น้อย

แถมอาฮึงก็เป็นแม่ม่าย อายุอาหนามยังไม่มากนัก หน้าซำยังสวยสาว
กว่าตนมาก...อาเง็กจึงกลัว

กลัวว่าทั้งสองจะเป็นน้ำมันใกล้ไฟ ถ้าติดฟุ้งขึ้นมาเมื่อไร คงต้อง
เผาผลาญตนจนตายอย่างแน่นอน!

